

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS**

Indrė Suchankienė

AB „Rokiškio sūris“ finansinė analizė

Bakalauro darbas

Darbo vadovė: lekt. Violeta Naraškevičiūtė

Kaunas 2015

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS**

AB „Rokiškio sūris" finansinė analizė

Ekonomika

Finansai

Bakalauro darbas

Studentė

Indrė Suchankienė VEBFI-9

2015 m. gegužės 27d.

Vadovė

Lekt. Violeta Naraškevičiūtė

2015 m. gegužės 27d.

Recenzentė

Lekt. Vilma Kazlauskienė

2015 m. gegužės d.

Kaunas 2015

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

Ekonomikos ir verslo fakultetas

Indrė Suchankienė

Ekonomika, Finansai, Studijų programa: 61204S101

Baigiamojo bakalauro darbo „AB „Rokiškio sūris“ finansinė analizė“

AKADEMINIO SĄŽININGUMO DEKLARACIJA

2015 m. gegužės 27 d.
Kaunas

Patvirtinu, kad mano **Indrės Suchankienės** baigiamasis bakalauro darbas tema „AB „Rokiškio sūris“ finansinė analizė“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

Suchankienė, I. (2015). Financial analysis of AB Rokiškio sūris. Bachelor's Final Degree Project in Economics: Study Programme 61204S101. Supervisor lekt. Violeta Naraškevičiūtė. Kaunas : School of Economics and Business, Kaunas University of Technology.

SUMMARY

Competitive and changing business conditions makes it very important to do as comprehensive financial company activities evaluation as possible. Objective and comprehensive assessment of the results allows to determine the current position of the company in industry, and lead to an action plan to increase operational efficiency. Švabovič M., Valkauskas R. (2012, p.235) says because of various companies competition, it is necessary to look for new original solutions in order to examine the business environment and financial standing referred to in a business environment more accurately. To ground these decisions, the implementation of sustainable business development and its harmonization with the environment concept requires complex studies of their financial and business condition.

The object - AB "Rokiškio sūris" 2011- 2013 year activity and financial reports.

The aim – based on AB "Rokiškio sūris" financial statements and financial analysis techniques to reveal the company's problem areas and provide solutions to the problems faced, and to evaluate the results of their application.

Financial analysis of AB "Rokiškio sūris" showed that the company over the trial period were profitable. Prime cost growth was significant in 2012 that's why this year's profit indicators are worse. The bigger part of property consists of short-term property. The largest component of short-term property – receivable amount in one year. A significant part takes supplies, as well as raw materials and packaging products.

Financial indicators were assessed of AB "Rokiškio sūris" and results showed that all indicators were really good and even better than branch. In 2012 sales increased 5,02% and prime cost 8,97% comparing with 2011. In 2013 sales incomes increased 9,91% and prime cost of sales increased 6,55%. In total 2011-2013 sales incomes increased 15,42% and prime cost of sales even more – 16,11%. In 2011 was reached the best profitableness which amounted 11,2%. The net profitability in 2011 was 2,88%, 2012 – 1,98% and 2013 – 8,07%. In 2011 the property turnover was 1,67 and in 2013 it decreased to 1,66 while the branches reached 2,2.

The company's long-term property turnover in 2011-2013 was evaluated as very good.

In 2011 stock turnover reached 7,02, in 2012 this indicator increased to 7.69 and in 2013 stock turnover was worst and reached just 5,9 while branches reached 9,99.

The main problem is related with total profitableness so it was made a decision to improve company's operational efficiency.

Theoretical profit and profitability increasing analyze showed that there is many related factors. Separate theoretical profitability increasing factors helped to improve company's activities.

Forecasting AB Rokiškio sūris financial reports in 2014 evaluation of factors has to be which could have some impact for company's profitability. Main consideration is about how to find new markets and how important is to evaluate external factors which has impact on cost increasing. The intention is to increase profitability to 3,39%.

The work consists of 54 pages, 14 tables, 30 pictures.

Key words: *finance, reports, profit, profitableness.*

TURINYS

ĮVADAS	1
1. AB „ROKIŠKIO SŪRIS“ FINANSINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ	3
1.1 Bendra AB „Rokiškio sūris“ veiklos charakteristika	3
1.2 Finansinė AB „Rokiškio sūris“ analizė	5
1.2.1 Horizontalioji balanso analizė	6
1.2.2 Horizontalioji pelno (nuostolio) ataskaitos analizė	11
1.2.3 Vertikalioji balanso analizė	13
1.2.4 Vertikalioji pelno (nuostolio) ataskaitos analizė	18
1.2.5 Įmonės finansinių rodiklių analizė	19
1.2.5.1 Pelningumo rodiklių analizė	19
1.2.5.2 Mokumo analizė	22
1.2.5.3 Apyvartumo analizė	24
1.2.5.4 Investicinių rodiklių analizė	28
2. VEIKLOS EFEKTYVUMO GERINIMO GALIMYBIŲ TEORINIAI ASPEKTAI	33
2.1 Pelnas, jo šaltiniai ir veiksniai	33
2.2 Pelningumo rodikliai	35
2.3 Pelningumo gerinimo aspektai	37
3. AB „ROKIŠKIO SŪRIS“ VEIKLOS EFEKTYVUMO GERINIMAS	40
3.1 Pelno (nuostolio) ataskaitos prognozavimas	42
3.2 AB „Rokiškio sūris“ balanso ataskaitos prognozavimas	45
3.3 AB „Rokiškio sūris“ santykinų rodiklių prognozavimas	48
IŠVADOS	50
LITERATŪROS SĄRAŠAS	53
PRIEDAI	55

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Pelningumo rodiklių klasifikavimas	36
2 lentelė. Pelningumo rodiklių orientacinis vertinimo lygis	36
3 lentelė. AB "Rokiškio sūris" gaminamos produkcijos kiekių kitimas per 2 metus kartu su 2014m. planu	40
4 lentelė. 2012m. – 2013 m. ir 2014m. pardavimo rinkos	40
5 lentelė. Pieno supirkimo kainų kitimo tendencijos	41
6 lentelė Pardavimo pajamų prognozė	42
7 lentelė Pardavimo savikainos prognozė	42
8 lentelė. Veiklos sąnaudų prognozė	43
9. Lentelė Pardavimo ir rinkodaros sąnaudos	43
10 lentelė. Pelno nuostolio ataskaita 2013 – 2014 m.	44
11 lentelė. AB "Rokiškio sūris", turto dalies balanso prognozė 2014 m.	45
12 lentelė. AB "Rokiškio sūris" kapitalo dalies balanso prognozė 2014 m.	46
13 lentelė. AB "Rokiškio sūris" įsipareigojimų dalies balanso prognozė 2014 m.	47
14 lentelė. AB "Rokiškio sūris" santykinų rodiklių prognozė 2014 m.	48

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikio materialaus turto dinamika 2011-2013m., tūkst.Lt	7
2 pav. AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikio turto dinamika 2011-2013m. tūkst. Lt.....	8
3 pav. AB „Rokiškio sūris“ kitų rezervų ir nepaskirstyto pelno dinamika 2011-2013m., tūkst. Lt....	9
4 pav. AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikių įsipareigojimų dinamika 2011-2013m., tūkst. Lt	10
5 pav. AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikių įsipareigojimų dinamika 2011-2013m., tūkst. Lt	10
6 pav. AB „Rokiškio sūris“ pardavimo pajamų ir savikainos dinamika 2011-2013m., tūkst.Lt	11
7 pav. AB „Rokiškio sūris“ pelno dinamika 2011-2013 m., tūkst. Lt.....	12
8 pav. AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikio turto struktūra 2011-2013m., proc.....	14
9 pav. AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikio turto struktūra 2011-2013m., proc.	15
10 pav. AB „Rokiškio sūris“ finansavimo šaltinių struktūros dinamika 2011-2013m., proc.	15
11 pav. AB „Rokiškio sūris“ nuosavo kapitalo struktūra 2011-2013m., proc.	16
12 pav. AB „Rokiškio sūris“ po vienerių metų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūra 2011-2013m., proc.....	16
13 pav. AB „Rokiškio sūris“ per vienerius metus mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūra 2011-2013m., proc.....	17
14 pav. AB „Rokiškio sūris“ pardavimo savikainos ir bendrojo pelno struktūros kitimas 2011-2013m., proc.....	18
15 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos bendrojo pelningumo rodiklio dinamika, proc.....	20
16 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos grynojo pelningumo rodiklio dinamika, proc.....	21
17 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos turto pelningumo rodiklio dinamika, proc.	22
18 pav. Bendro mokumo koeficiento AB „Rokiškio sūris“ ir šakos dinamika	23
19 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos greitojo mokumo koeficiento dinamika	23
20 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos turto apyvartumo rodiklio dinamika, kartais	25
21 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos atsargų apyvartumo periodo dinamika	26
22 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos pirkėjų skolų apmokėjimo apyvartumo rodiklio dinamika.	27
23 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos tiekėjų skolų apmokėjimo apyvartumo rodiklio dinamika..	27
24 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos pelno akcijai dinamika	28
25 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos dividendų išmokėjimo koeficiento dinamika	29
26 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos dividendų akcijai dinamika	30
27 pav. Pelno jo šaltiniai, veiksniai, paskirstymas.	34
28 pav. Pelningumo rodiklių klasifikavimas	35
29 pav. Pelningumo didinimo veiksniai	37
30 pav. Grynojo pelno formavimo ir didinimo veiksniai	38

IVADAS

Temos aktualumas. Rinka kinta daug sparčiau negu kartais galima tikėtis, ir pasitaiko tokių išorinių veiksnių, kurie labai stipriai paveikia įmones. Todėl konkurencingo ir kintančio verslo sąlygomis labai svarbu atlikti kuo išsamesnį finansinės įmonės būklės veiklos rezultatų vertinimą. Objektīvūs ir išsamūs rezultatų vertinimas leidžia įvertinti dabartinę įmonės padėtį jos šakoje (rinkoje), bei susidaryti veiksmų planą veiklos efektyvumo didinimui.

Švabovič M., Valkauskas R. (2012, p.235-237) teigia, kad aktualiomis įvairių įmonių konkurencijos aplinkybėmis būtina ieškoti naujų originalių sprendimų, siekiant kuo tiksliau ištirti verslo aplinką ir finansinę įmonių būklę minimoje verslo aplinkoje. Šiems sprendimams pagrįsti, įgyvendinant darnaus verslo vystymosi ir jo suderinimo su aplinka koncepciją, reikia kompleksinių tyrimų, iš jų ir finansinės verslo įmonių būklės.

Problema. Finansinei įmonės būklei apibūdinti gali būti panaudota daugybė (praktikoje iki šimto) rodiklių (Slatkevičienė G., Vanagas P., 2001 p. 18-24), apskaičiuojamų iš finansinių ataskaitų (balanso, pelno nuostolio, pinigų srautų ir kt.) (Buškevičiūtė, Mačerinskienė 1998, p. 17-21). Finansų analitikai, atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos finansinės atskaitomybės ypatybes, siūlo išskirti keturias pagrindines šių rodiklių grupes (Lazauskas 2005, p. 203): – pelningumo (skaičiuojama 12 rodiklių); – trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo (skaičiuojama 18 rodiklių); – veiklos efektyvumo (skaičiuojami 36 rodikliai); – kapitalo rinkos (skaičiuojama 15 rodiklių). Tačiau juos visus naudoti finansinei įmonės būklei įvertinti yra pernelyg komplikuota ir dažniausiai netikslinga. Todėl atliekant analizę reikia išskirti problemines sritis ir pasirinkti tinkamus rodiklius jiems analizuoti. Susidariusi nestandartinė situacija pieno rinkoje, dėl Rusijos įtakos kai kurioms iš pieno perdirbimo įmonių sukėlė susirūpinimą dėl pardavimų sumažėjimų. Todėl labai aktualu ir įdomu sužinoti kaip pieno perdirbimo įmonės tvarkosi su susiklėsčiusia situacija ir kokią įtaką ši situacija turi jų rodiklių kitimui.

Tyrimo objektas – AB „Rokiškio sūris“ 2011– 2013 metų veikla ir finansinės ataskaitos.

Darbo tikslas – remiantis AB „Rokiškio sūris“ finansinių ataskaitų duomenimis ir finansinės analizės metodais, atskleisti įmonės problemines sritis ir pateikti kylančių problemų sprendimo būdus, bei įvertinti jų taikymo rezultatus.

Darbo uždaviniai:

1. Ištirti AB „Rokiškio sūris“ finansinę būklę atliekant vertikalią bei horizontalią 2011 – 2013 metų finansinių ataskaitų analizę;
2. Įvertinti įmonės būklę naudojantis pelningumo, likvidumo, turto apyvartumo bei ilgalaikio mokumo santykiniais rodikliais bei atskleisti įmonės problemines sritis;
3. Atlikti teorinę pelno ir pelningumo vertinimo bei gerinimo analizę;

4. Prognozuoti AB „Rokiškio sūris“ 2014 metų finansines ataskaitas remiantis prielaida, kad bus įgyvendinami problemos sprendimo būdai.

Tyrimo metodika: mokslininkės literatūros analizė, horizontalioji ir vertikalioji balanso analizė, santykinų finansinių rodiklių ir palyginamoji analizė su šakos rodikliais analizė.

1. AB „ROKIŠKIO SŪRIS“ FINANSINĖS BŪKLĖS ANALIZĖ

1.1 Bendra AB „Rokiškio sūris“ veiklos charakteristika

1925 metais prasidėjo dabartinės AB „Rokiškio sūris“ įmonės istorija. Būtent tais metais užfiksuoti pirmieji duomenys apie pieno produktų gamybą senojoje Rokiškio dvaro pieninėje. Pokario metais dvaro pieninė performuota į Rokiškio kooperatinę pieninę. Apie 1957 - 1960 metus, atlikus rekonstrukciją ir sumontavus elektros energiją naudojančius įrenginius, pradėti gaminti liesi sūriai ir kazeinas. 1966 metais įmonė pradėjo veikti naujose patalpose. Jos pirmoji produkcija buvo sviestas, pasterizuotas pienas, varškė ir grietinė. Žinia apie naująją gamyklą tuoj pat pasirodė televizijos ekranuose. 1966 metų kovo 22 dieną pagaminta pirmoji fermentinių sūrių partija. Pieno produktais Rokiškis aprūpino ne tik plačiąją Rusiją, bet ir kitas šalis.

1992 metų vasario 28 dieną Lietuvos Respublikos valstybiniame patentų biure įregistruota akcinė bendrovė „Rokiškio sūris“. Pirmieji akcininkai buvo įmonės darbuotojai. 1994 metais sulaukta pirmųjų užsienio investuotojų. Stiprindama savo pozicijas vietinėje rinkoje, per šį laikotarpį bendrovė prisijungė mažesnes Lietuvos pieno perdirbimo įmones.

Akcinė bendrovė „Rokiškio sūris“ - tinkamas sėkmingo verslo pavyzdys, įrodantis, kad susitelkimas, atkaklus bendro tikslo siekimas ir profesionalumas padeda ne tik išgyventi kritines situacijas, bet ir kiekvieną kartą pasimokius iš savo klaidų pateikti naujus iššūkius konkurentams.

Įmonės šūkis - Tai, ką šiandien darome gerai, rytoj padarysime dar geriau!

Įmonės misija - Patikimi Pieno Pramonės Profesionalai

Įmonės ilgalaikiai tikslai:

- Sukurti, konsoliduoti ir užtikrinti saugią ilgalaikę rinką gaminamiems produktams.
- Užtikrinti stabilią, suderintą beatliekinę gamybos programą.
- Išlaikyti pastovius ryšius su pieno gamintojais.

Įmonės esminės vertybės ir stipriosios savybės:

- Darnus kolektyvas ir geras valdymas.
- Modernios technologijos.
- Geras įdirbis.
- Finansinis stabilumas.
- Greitis ir lankstumas priimant sprendimus ir reaguojant į išorės pasikeitimus.
- Nuolatinis tobulėjimas

Įmonė labai vertina kokybę ir vykdo aplinkosaugos politiką, bei siekia:

- apsaugoti pieno produktų vartotojus nuo neigiamo poveikio sveikatai;

- tenkinti klientų poreikius;
- gaminant pieno produktus nuolat mažinti neigiamą poveikį aplinkai, įgyvendinti taršos prevencijos priemonės.

Įmonė siekia užtikrinti, kad:

- taikant Integruotos vadybos sistemą, būtų sudaromos sąlygos gaminti saugius ir kokybiškus pieno produktus, atitinkančius vartotojų keliamus reikalavimus;
- bendrovėje būtų sudarytos sąlygos, atitinkančios ES ir LR teisinius ir kitus reikalavimus;
- sistemingą bendrovės darbuotojų apmokymą ir jų kvalifikacijos kėlimą;
- kiekvieno darbuotojo atsakomybę už Integruotos vadybos sistemos rezultatus;
- betarpišką ir aktyvų tiekėjų dalyvavimą įgyvendinant įmonės maisto saugos kokybės ir aplinkosaugos politiką;
- glaudų bendradarbiavimą su žemdirbiais, vykdant maisto saugos ir kokybės politiką;
- minimalų pavojingų medžiagų naudojimą, išteklių vartojimą ir atliekų generavimą. Kada atliekų išvengti negalima, įsipareigojame jas pakartotinai valyti arba deponuoti tokiais būdais, kurie mažintų nepageidaujamą įtaką orui, vandeniui arba žemei;
- nuolatinį tobulėjimą atsižvelgiant į bendrovės veiklos rodiklius bei Integruotos vadybos sistemos reikalavimus;
- nuolatinį aplinkos apsaugos aspektų, tikslų ir užduočių nustatymą, peržiūrą ir vertinimą.

Įmonė turi sertifikatus ir **AB „Rokiškio sūris“** yra įsidiegusi maisto saugos, kokybės ir aplinkosaugos vadybos sistemas. Tarptautinės įmonės „Bureau Veritas“ suteikti sertifikatai patvirtina atitiktį maisto saugos vadybos sistemos pagal FSSC 22000, kokybės vadybos sistemos pagal ISO 9001:2008, aplinkosaugos vadybos sistemos pagal ISO 14001:2004 standartus. Įmonės laboratorija yra akredituota pagal tarptautinį standartą LST EN ISO/IES 17025 (AB „Rokiškio sūris“).

Nuolat skiriamas didelis dėmesys superkamos žaliavos ir gaminamos produkcijos kokybei. Įmonėje naudojamos moderniausios gamybos technologijos, produktų kokybės įranga. Įmonėje yra įdiegti maisto saugos ir kokybės standartai, sistema reguliariai audituojama trečios nepriklausomų auditorių.

Naujausios technologijos užtikrina tai, kad vartotoją pasiekia šviežias, per trumpiausią laiką pagaminamas produktas.

Įmonei įsidiegus ir sertifikavus sistemas, atsiveria dar didesnės galimybės eksportuoti produkciją. Patvirtinantys sertifikatai padidina užsienio šalių prekybininkų ir vartotojų pasitikėjimą Rokiškio gaminiais. Įmonės gali viešai deklaruoti, kad teikia saugius, puikios kokybės pieno gaminius visoje Europoje ir už jos ribų.

AB „Rokiškio sūris“ gaminiai: kietieji sūriai, puskiečiai sūriai, „mozzarella“, kiti sūriai.

Didžiausia pagaminamos produkcijos dalis eksportuojama. Pagrindinėmis pardavimų kryptis - Europos Sąjunga (daugiausia Italija, Vokietija, Lenkija) ir Rusijos rinkos. Didžiausią eksportuojamos produkcijos dalį sudaro Fermentiniai Sūriai. ES regione didžiąją pardavimų dalį sudaro nenokinto sūrio rūšys, o Rusijos - puskiečiai sūriai ir populiarėjantys kietieji sūriai. Bendrovė turi visą eilę įvairioms vartotojų grupėms skirtų stiprių prekių ženklų, kurie siejami su nepriekaištinga, aukščiausios kokybės produkcija ir yra populiarūs vietinėje rinkoje. 2014 m. 80% išaugo išrūginio baltyminio koncentrato pardavimai į Naująją Zelandiją. 2014 m. Bendrovė pradėjo kietųjų sūrių eksportą į Ispaniją ir Izraelį.

Lietuvoje per 2014 metus preliminariais ŽŪIKVC (ŽŪMPRIS) duomenimis iš viso supirkta 1435,55 tūkst. t. žalio natūralaus pieno, t.y. 7,2 proc. daugiau negu per 2013 metus. 2014m. gerėjo žaliavinio pieno kokybė – iš Lietuvos pieno gamintojų supirkta žalias natūralaus riebumo pienas, kuriam nebuvo taikytos nuoskaitos, sudarė apie 98,0 proc. nuo viso atitinkamu laikotarpiu supirkto pieno kiekio. Likęs pienas superkamas iš Latvijos .VŽ sudarė didžiųjų „Nasdaq OMX Vilniaus“ biržoje kotiruojamų pieninių reitingą pagal finansų struktūros ir pelningumo rodiklius (pajamų apimtis nebuvo vertinta): pirmąją vietą su gan dideliu atsilpėšimu gauna „Žemaitijos pienas“, antrąją – ketvirtąją paeiliui dalijasi „Rokiškio sūris“, Vilkyškių pieninė ir „Pieno žvaigždės“. Būtent „Žemaitijos pienas“, Vilkyškių pieninė ir „Pieno žvaigždės“ yra pagrindinei AB „Rokiškio sūris“ konkurentai (Jurkšytė I., 2014).

Tačiau „Rokiškio sūris“ gamina išskirtinius gaminius, kurie turi senas tradicijas ir senus klientus. Jis pripažintas ne tik Lietuvoje bet ir užsienyje.

1.2 Finansinė AB „Rokiškio sūris“ analizė

Be įmonės finansinės analizės nebūtų galima atlikti, planuoti ir vertinti vykdomos veiklos. Janovič V. (2012, p.54) teigia, kad, literatūroje dažniausiai nurodoma, kad finansinė atskaitomybė teikia apie 70–80 proc. visos įmonės ekonominės informacijos. Svarbu tinkamai panaudoti šią informaciją dabartinei įmonės veiklai įvertinti ir jos ateities perspektyvoms numatyti. Tačiau, norint tinkamai panaudoti finansinės atskaitomybės teikiamą informaciją, reikia mokėti ją iširti: apskaičiuoti tam tikrus rodiklius, juos sugrupuoti, susisteminti, nustatyti veiksnius, turėjusius įtakos jų pokyčiams, padaryti apibendrinamąsias išvadas ir kt.

Finansų ministerijos pateiktoje apskaitos rengimo informaciniame leidinyje pateikiami tokie finansinės analizės būdai:

Horizontali analizė – vertinimas, kokie buvo tam tikrų straipsnių pokyčiai lyginant skirtingus laikotarpius (ataskaitose pateikiami palyginamieji skaičiai);

Vertikali analizė – vertinimas, kokią dalį atskiri straipsniai sudaro nuo tam tikro rodiklio (pvz., kokią dalį viso turto sudaro ilgalaikis materialusis turtas);

Finansinių santykinų rodiklių analizė - pelningumo rodiklių, apyvartumo (efektyvumo, aktyvumo) rodiklių, likvidumo rodiklių, skolų (įsipareigojimų) valdymo rodiklių, rinkos vertės rodiklių skaičiavimas ir analizavimas (Finansinė analizė).

AB „Rokiškio sūris“ finansinė analizė buvo atlikta pasinaudojant 2011-2013 metų finansinėmis metinėmis pilno balanso, pelno (nuostolio) ataskaitomis, taip pat santykinėje analizėje rodiklių palyginimui, panaudoti tos pačios verslo šakos įmonių duomenys gauti iš Lietuvos statistikos departamento duomenų bazės.

1.2.1 Horizontalioji balanso analizė

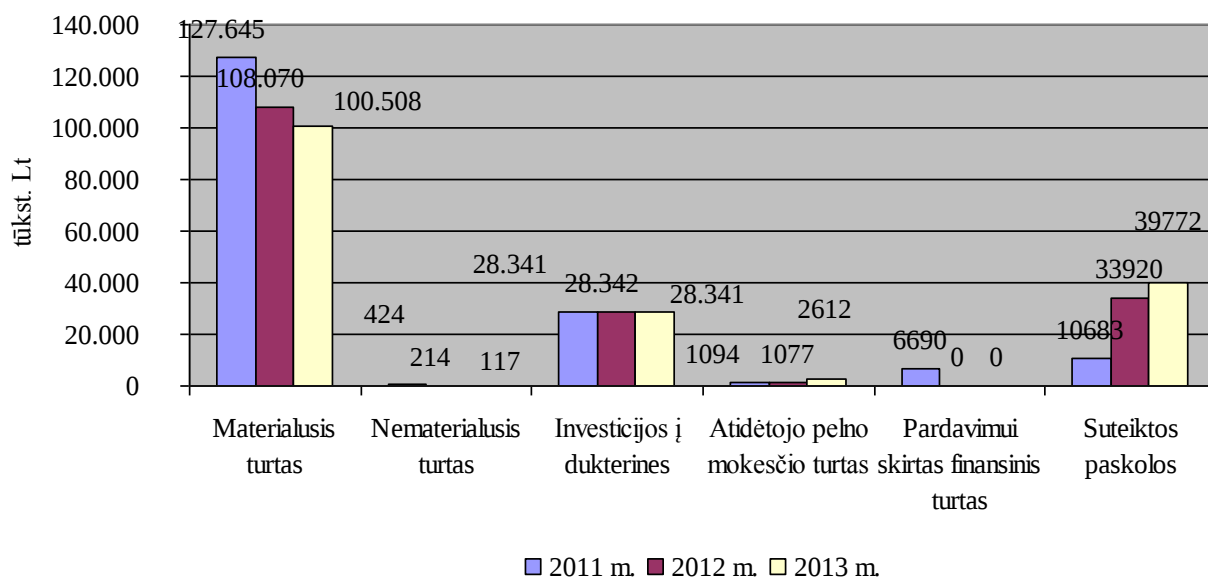
Horizontali analizė –veiklos rezultatų ataskaitos straipsnių palyginimas su praėjusiu laikotarpiu.

Horizontali analizė (beveik tapati dinamikos eilučių analizei). Broyles J.(2003) horizontaliąją analizę priskiria prie „finansinės kontrolės" metodų. Kai kurie autoriai ją vadina santykinę analizę (Kačerginė V., Martirosianienė L., 2005 p. 54).

Veiklos finansinės ataskaitos skirtos įmonės finansinei padėčiai nustatyti. Balansas ir pelno nuostolio ataskaita (1, 2 priedai) parodo, kaip kito įmonės išlaidos, skolos ir pajamos per paskutiniuosius 3 metus.

Horizontaliosios balanso analizės rezultatai (3 priedą) parodė, kad AB „Rokiškio sūris“ turto iš viso 2011 metais turėjo už 412762 tūkst. Lt. 2012 metais įmonė turto turėjo 396955 tūkst. Lt (3,83 proc.) mažiau, palyginti su 2011 metais. Įmonės turto vertė 2013 metais, palyginus su 2012 metų turto verte, padidėjo 83568 tūkst. Lt (21,05proc.) ir pasiekė 480523 tūkst. Lt. Per visą analizuotą 2011-2013 metų laikotarpį, turto įmonėje padidėjo 67761 tūkst. Lt (16,42 proc.). Norint išsiaiškinti šio pokyčio priežastis atlikta atskirų balanso straipsnių horizontali analizė.

AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikį turtą analizuojamu 2011-2013 m. laikotarpiu sudarė materialusis turtas, nematerialus turtas, investicijos, atidėtojo pelno mokesčio turtas, pardavimui skirtas finansinis turtas, kitos gautinės sumos ir suteiktos paskolos (1 pav.) Ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimas bendrovėje skaičiuojamas tiesiogiai proporcingu (tiesiniu) metodu, nurašant turto įsigijimo vertę iki likvidacinės 0,5 proc. nuo įsigijimo ar pasigaminimo vertės.

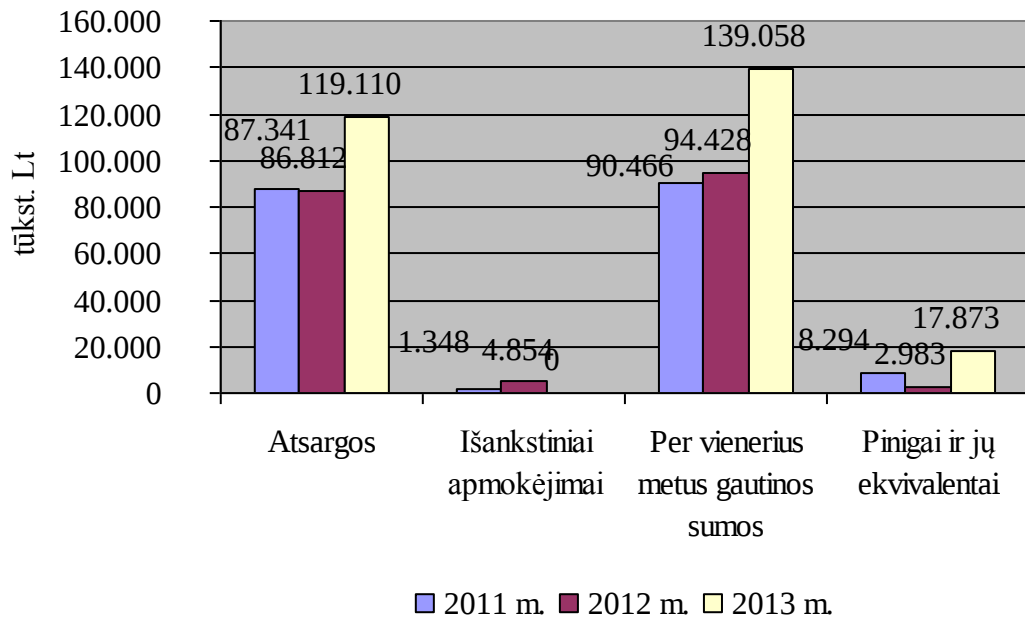
1pav. AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikio turto dinamika 2011-2013m., tūkst. Lt

2011 metais materialaus turto likutinė vertė iš viso metų pabaigoje sudarė 174877 tūkst. Lt, tai didžiausia ilgalaikio turto dedamoji visais nagrinėjamais. Investicijos į dukterines įmones 2011 m. siekė 28341 tūkst. Lt, suteiktos paskolos 10683 tūkst. Lt, visos kitos dedamosios bendram rodikliui didelės įtakos neturėjo.

Įmonės materialus turtas 2012 metais dėl nusidėvėjimo sumažėjo 108070 tūkst. Lt, kas lėmė 15,34 proc. viso ilgalaikio turto vertės mažėjimą lyginant su 2011 metų duomenimis. Suteiktų paskolų vertė 2012 metais padidėjo 23,34 proc. dėl didesnių finansinių įmonės galimybių. Visas finansinis turtas buvo parduotas, todėl jo rodiklis pasiekė 0, o investicijos į dukterines įmones nekito. Atsiranda kitos gautinos sumos dėl neapmokėtų akcijų ir kreditų. 2012 m. jos siekia 1768 tūkst. Lt

2013 metais bendrovės materialiojo turto vertė sumažėjo 7,0proc. ir pasiekė 100508 tūkst. Lt. dėl turto nuvertėjimo. Gerokai išaugo atidėto pelno mokestis iki 2612 tūkst. Lt truputį padidėjo kitos gautinos sumos, kurios 2013 m. sudaro 1928 tūkst. Lt, o suteiktų paskolų suma taip pat augo ir siekia 39772 tūkst. Lt.

AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikio turto didžiąją dalį 2011 metų pabaigoje, tai yra 237885 tūkst. Lt (2 pav.), sudarė per vienerius metus gautinos sumos (dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos). 2011 metais bendrovės trumpalaikį turtą taip pat sudarė atsargos 82589 tūkst. Lt bei pinigai ir jų ekvivalentai siekė 8294 tūkst. Lt.

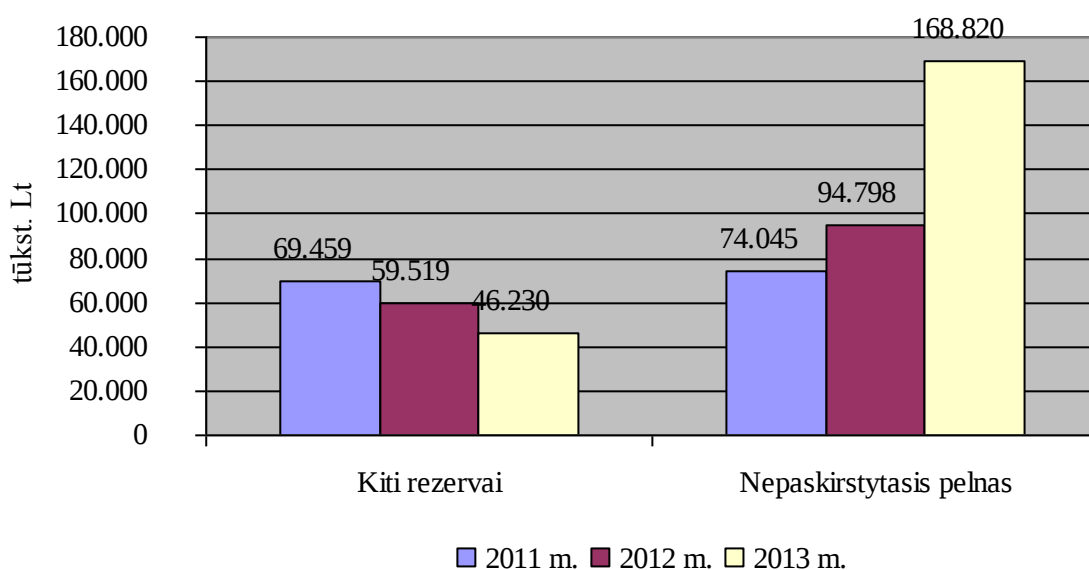
2 pav. AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikio turto dinamika 2011-2013m. tūkst. Lt

Kadangi investicijos į dukterines įmones nekito, tačiau padidėjo suteiktų paskolų, tai per vienerius metus gautinos sumos augo. Trumpalaikio turto 2012 metų pabaigoje AB „Rokiškio sūris“ turėjo 14321 tūkst. Lt mažiau negu 2011 metais, tam turėjo įtakos gaminių savikainos padidėjimas, bei per vienerius metus gautinų sumų padidėjimas. Kai kurie tarptautiniai įvykiai lėmė rinkos ir pardavimų svyravimus, todėl pagamintos produkcijos likučiai augo 24,22 proc. dėl šio rodiklio kitimo kito ir atsargų kiekis, tačiau atsargoms didesnę įtaką turėjo žaliavos ir pakavimo gaminiai, kurių kiekis sumažėjo iki 80909 tūkst. Lt ir todėl atsargos sumažėjo 0,061 proc. Dėl išankstinių apmokėjimų 2011 metais padidėjo 3506 tūkst. Lt. Kitos gautinos sumos padidėjo, nes iš valstybės biudžeto buvo sugrąžinta 2010 metais susikaupusi gautino PVM suma.

Analizuojant 2013 metų duomenis nustatyta, kad trumpalaikio turto įmonė turėjo už 307245 tūkst. Lt, tai yra 37,43 proc. daugiau nei 2012 metais, bei 29,16 proc. daugiau nei 2011 metais. Atsargų, vertė įmonėje 2013 metais buvo 37,205 proc. didesnė negu 2012 metais dėl žaliavų ir pakavimo medžiagų didėjimo, kurį sudarė 111258 tūkst. Lt. Atsargų didėjimą AB „Rokiškio sūris“ galima paaiškinti 31,32 karto išaugusia pagaminta produkcija. Plečiantis rinkai didėja ir pagamintos produkcijos poreikis, ypač dėl kai kurių sūrių brandinimo terminų. Per vienerius metus gautinų sumų 2013 metais buvo 47,26 proc. daugiau negu 2012 metais dėl pirkėjų įsiskolinimo nes didėjo suteiktų paskolų kiekis.

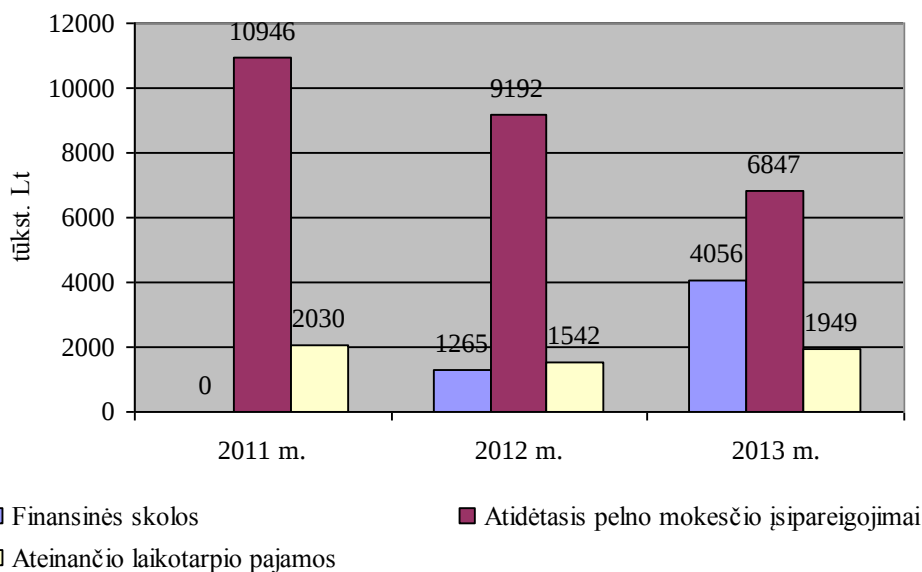
Nuosavo kapitalo straipsnių analizė parodė, kad įmonės įstatinis kapitalas visu analizuotu laikotarpiu nekito ir buvo lygus 35868 tūkst. Lt. AB „Rokiškio sūris“ rezervus sudarė tik privalomasis rezervas, kuris taip pat visą analizuotą 2011-2013 metų laikotarpį nesikeitė ir buvo 41473 tūkst. Lt. Nepaskirstytas pelnas visais analizuotais metais turėjo didėjimo tendenciją 2013

metais pasiektas didžiausias ataskaitinių metų pelnas buvo lygus 168820 tūkst. Lt. Įmonės pardavimai kas metai didėjo, o tai lėmė kapitalo augimą. Didžiausią įtaką kapitalo kitimui turėjo kiti rezervai, bei nepaskirstytas pelnas. Kiti rezervai, kurie naudojami įmonės tikslams pasiekti, kas metai mažėjo. 2011 m. jie sudarė 69459 tūkst. Lt, o jau 2012 m. sumažėjo 14,31 proc. kas lėmė sumažėjimą iki 59519 tūkst. Lt. 2013 m. šie rezervai dar mažėjo 22,33 proc. ir siekė tik 46230 tūkst. Lt taip atsitiko dėl to, kad įmonė įgyvendina ilgalaikius planus ir jų įgyvendinimui kas metai reikalingos mažesnės investicijos. Tačiau nepaskirstytas pelnas kito sparčiau ir kitų rezervų mažėjimas neturėjo didelės įtakos. Nepaskirstytas pelnas 2011 m. sudarė 74045 tūkst. Lt, 2012 metais jis didėjo 28,03 proc. ir siekė 94798 tūkst. Lt, o 2013 m. – 168820 tūkst. Lt (3 pav.). Kad bendrovės veikla mažiau rizikinga, nes nėra priklausoma nuo ilgalaikių paskolų ir skolinto kapitalo.

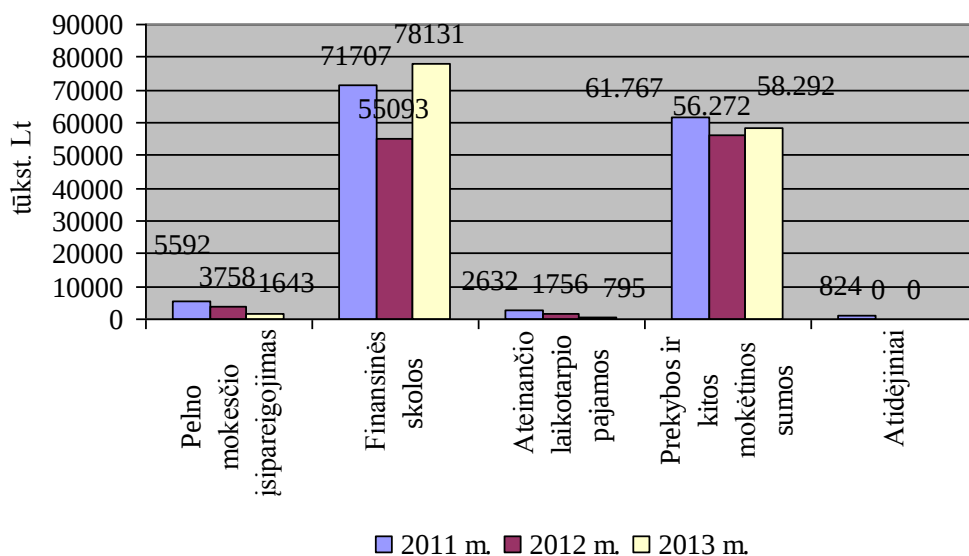
3 pav. AB „Rokiškio sūris“ kitų rezervų ir nepaskirstyto pelno dinamika 2011-2013m., tūkst. Lt

AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikius įsipareigojimus 2011-2012 metų laikotarpiu sudarė po vienerių metų mokėtina paskolos dalis, atidėtas pelno mokestis, bei ateinančio laikotarpio pajamos. Finansinės skolos susidarė (4 pav.) dėl išsimokėtinai pirktų įrengimų. Didžiausią įtaką ilgalaikiams įsipareigojimas turėjo atidėtas pelno mokestis. Nors jis ir mažėjo, tačiau 2013 m. siekė 6847 tūkst. Lt palyginus su 2011 m. jis sumažėjo 37.45 proc.

4 pav. AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikių įsipareigojimų dinamika 2011-2013m., tūkst. Lt

Per 2011 ir 2012 metus bendrovės paskolos kinta, todėl per vienerius metus mokėtinų sumų ir trumpalaikių įsipareigojimų kredito įstaigoms 2011 metų pabaigoje buvo likę 71707 tūkst. Lt. Trumpalaikių bendrovės skolų tiekėjams 2012 metais sumažėjo 25643 tūkst. Lt (17,99 proc.), šias skolas sudarė skolos finansinės skolos, pelno mokesčio įsipareigojimai ir kt. 2011 metų pelno mokesčio įsipareigojimas buvo didžiausias per visą analizuojamą laikotarpį dėl pasiekto didžiausio pelno prieš apmokestinimą ir sudarė 5592 tūkst. Lt (5 pav.). Tačiau suėjus 2011 m. pelno mokesčio mokėjimo terminui įmonė neturėjo pakankamų lėšų, todėl kreipėsi į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl mokesčio sumokėjimo atidėjimo (824 tūkst. Lt). 2012 metų pelno mokesčio įsipareigojimą sudarė už 2011 metus atidėto pelno mokesčio ir už 2012 metus mokėtino 3758 tūkst. Lt pelno mokesčio. 2013 metais susidarė 1643 Lt pelno mokesčio įsipareigojimas.

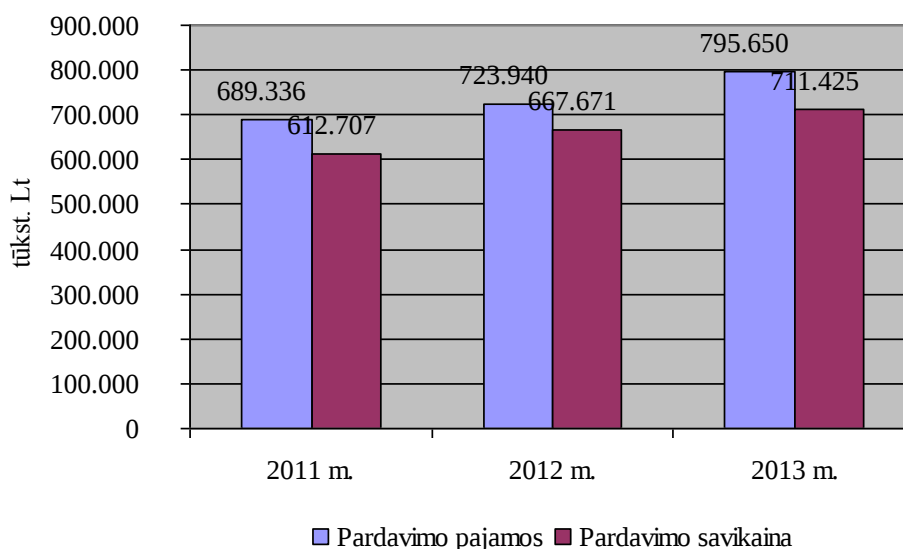

5 pav. AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikių įsipareigojimų dinamika 2011-2013m., tūkst. Lt

Apibendrinant galima teigti, kad AB „Rokiškio sūris“ naudojami skolinti kapitalu, tačiau ir pats skolino. Nuosavas kapitalas per tiriamąjį laikotarpį padidėjo dėl nepaskirstyto pelno. Ilgalaikiai įsiskolinimai išliko beveik stabilūs, jie sumažėjo tik 0,96 proc. Nuosavam kapitalui augant 27,8 proc., o įsipareigojimams mažėjant 2,43 proc., visi finansavimo šaltiniai išaugo 16,42 proc. Turto augimui didžiausią įtaką turėjo trumpalaikio turto didėjimas 29,16 proc.

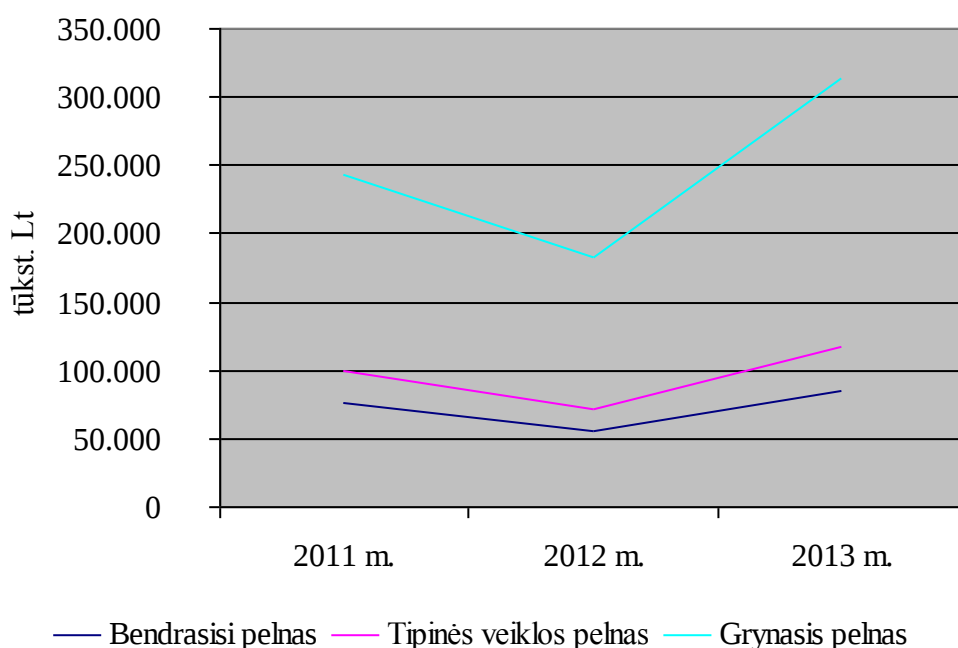
1.2.2 Horizontalioji pelno (nuostolio) ataskaitos analizė

2011 metų AB „Rokiškio sūris“ pelno (nuostolių) ataskaitos duomenyse (5 priedas) pardavimo pajamos buvo mažiausios. Ekonomikai atsigaunant ir plečiant rinka ne vien į rytus įmonė eina teisinga linkme ir didina savo pardavimų apimtį. Dėl padidėjusios paklausos, 2012 metais AB „Rokiškio sūris“ pardavimai išaugo 5,02 proc., o savikaina išaugo 8,97 proc. lyginant su 2011 metais (6 pav.). 2013 metais, pardavimo pajamos padidėjo 9,91 proc., o pardavimo savikaina išaugo 6,55 proc. Pardavimo savikaina mažiau augo todėl, kad įmonė vis dar atlieka technologinius tobulinimus, investuoja į naujus įrenginius ir technologijas, kurios sumažina pagaminimo savikainą. Bendras pardavimo pajamų padidėjimas per 2011-2013 metus sudarė 15,42 proc., o pardavimo savikaina tuo tarpu padidėjo net 16,11 proc. Pardavimo savikainos 2011-2013 metų laikotarpiu didėjimo priežastis yra parduotų prekių savikainos padidėjimas 98718 Lt. Be to, 2013 metus lyginant su 2011 metais, AB „Rokiškio sūris“ pardavimo savikainą padidino žaliavų kainų augimas, netiesioginės gamybos išlaidos dėl išaugusių energijos, kuro sąnaudų, bei įvairios nurašymo sumos.

6 pav. AB „Rokiškio sūris“ pardavimo pajamų ir savikainos dinamika 2011-2013m., tūkst.Lt

Horizontali pelno (nuostolio) analizė parodė, kad įmonės bendrasis pelnas 2011 metais sudaręs 76629 tūkst. Lt (7 pav.), 2012 metais, dėl savikainos išaugimo bendras pelnas siekė 56269 tūkst. Lt (-26,57 proc.). 2013 metais pastebėta bendrojo pelno augimo tendencija: bendrasis pelnas, palyginus su 2012 metais padidėjus pardavimo pajamoms, padidėjo 27956 tūkst. Lt (49,68 proc.). Bendrojo pelno 2013 metus lyginant su 2011 metais, įmonė gavo 7596 tūkst. Lt (9,91 proc.) pajamų daugiau dėl savikainos stabilizavimo ir pardavimo pajamų augimo.

7 pav. AB „Rokiškio sūris“ pelno dinamika 2011-2013 m., tūkst. Lt

2012 metais AB „Rokiškio sūris“ pardavimo pajamoms padidėjo 5,02 proc., pardavimo veiklos sąnaudos padidėjo 14,28 proc., o bendros administracinės sąnaudos sumažėjo 56,44 proc. Pardavimų ir rinkodaros sąnaudos didėjo dėl naujos reklaminės kompanijos, bei naujų pakuočių išleidimą, kurių kaštai sudarė 3624 tūkst. Lt. Būtent dėl šių priežasčių 2012 m. tipinės veiklos pelnas sumažėjo 7800 tūkst. Lt. 2013 m. pardavimo ir rinkodaros sąnaudos mažėjo 6,96 proc., tačiau vėl išaugo administracinės sąnaudos, kurios susidarė dėl papildomų naujų rinkų paieškų. Tačiau šios investicijos pasiteisino, nes bendras pelnas padidėjo 49,68 proc. (84225 tūkst. Lt) , o tai įtakojė tipinės veiklos pajamų padidėjimą 17482 tūkst. Lt.

Kitos veiklos pajamos 2012 m. mažėjo dėl įmonės finansinio turto pardavimo. 2012 m. jos sumažėjo 9526 tūkst. Lt ir siekė 12428 tūkst. Lt, o 2013m. įmonė nebepardavė finansinio turto ir gavo pajamų 43165 tūkst. Lt daugiau nei 2012 m. Kitos veiklos sąnaudos kito priklausomai nuo pajamų. Kuo didesnės pajamos tuo daugiau sąnaudų jos reikalauja. Todėl 2012m. sąnaudos sumažėjo 8630 tūkst. Lt, o 2013 m. išaugo 10818 tūkst. Lt.

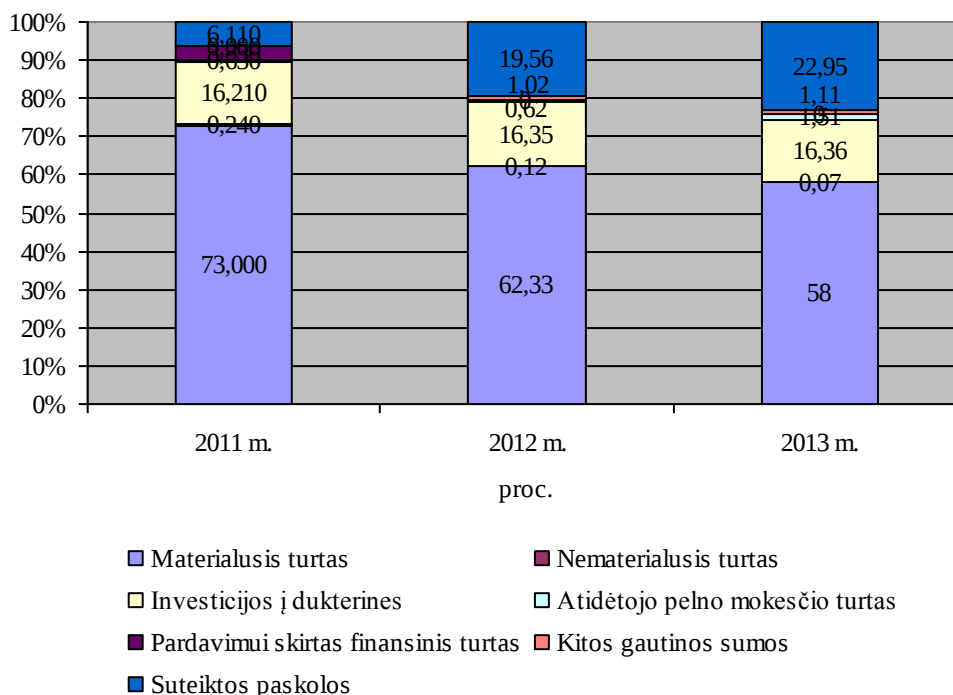
Finansinės ir investicinės veiklos vykdomos AB „Rokiškio sūris“ rezultatas visą analizuotą 2011-2013 metų laikotarpį buvo neigiamas ir mažino pelną prieš apmokestinimą. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas 2011 ir 2013 metais sudarė palūkanų sąnaudos, bei dėl neigiamos valiutų kursų pasikeitimo įtakos susidariusios sąnaudos. 2013 metais finansinės ir investicinės veiklos neigiamas rezultatas palyginti su 2012 metais, padidėjo dar 32,02 proc. pagrindą šiam kitimui davė labai spartus Rusijos rublio kritimas.

AB „Rokiškio sūris“ 2012 metų grynasis pelnas buvo mažesnis už 2011 metų grynąjį pelną 22,35 proc. ir siekė 112153 tūkst. Lt (7 pav.). Šį sumažėjimą lėmė pardavimo savikainos padidėjimas 8,97 proc., bei 14,28 proc. padidėjusios pardavimo ir rinkodaros sąnaudos. Mažėjo ir finansinė veikla (29,62 proc.), bei kitos veiklos pajamos (36,93 proc.). 2013 metais grynasis pelnas padidėjo 77,02 proc. lyginant su 2012 metų grynuoju pelnu, kadangi 9,91 proc. padidėjo pardavimo pajamos, o veiklos sąnaudų, nors ir padidėjo 93,05 proc., tačiau šis padidėjimas siekė tik 10474 tūkst. Lt ir lyginant su 71710 tūkst. Lt pardavimo pajamų augimo labai didelės įtakos neturėjo. 2013 metų grynąjį pelną sumažino lyginant su 2012 metais 340 tūkst. Lt padidėjęs finansinės investicinės veiklos nuostolis. Reikia paminėti, kad 2013 metų pardavimo pajamoms viršijo 2011 metų pajamas 15,42 proc., pasiektas grynasis pelnas buvo 37,46 proc. didesnis nei 2011 m. Tokį veiklos rezultatą nulėmė pardavimo savikainos stabilizavimas 2012 m. ir veiklos sąnaudų mažesnis augimas.

1.2.3 Vertikaliąjį balanso analizę

AB „Rokiškio sūris“ turto vertikaliąjį analizę parodė, kad įmonės turtą didesne dalimi sudarė trumpalaikis turtas (4 priedą). 2011 metais AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikis turtas sudarė 57,63 proc. viso turto. 2012 metais trumpalaikio turto lyginamasis svoris viso turto struktūroje sumažėjo 1,31 proc., tai yra iki 56,32 proc. 2013 metais trumpalaikio turto dalis, lyginant su 2011m. padidėjo 7,62 proc. ir sudarė 63,94 proc. viso turto.

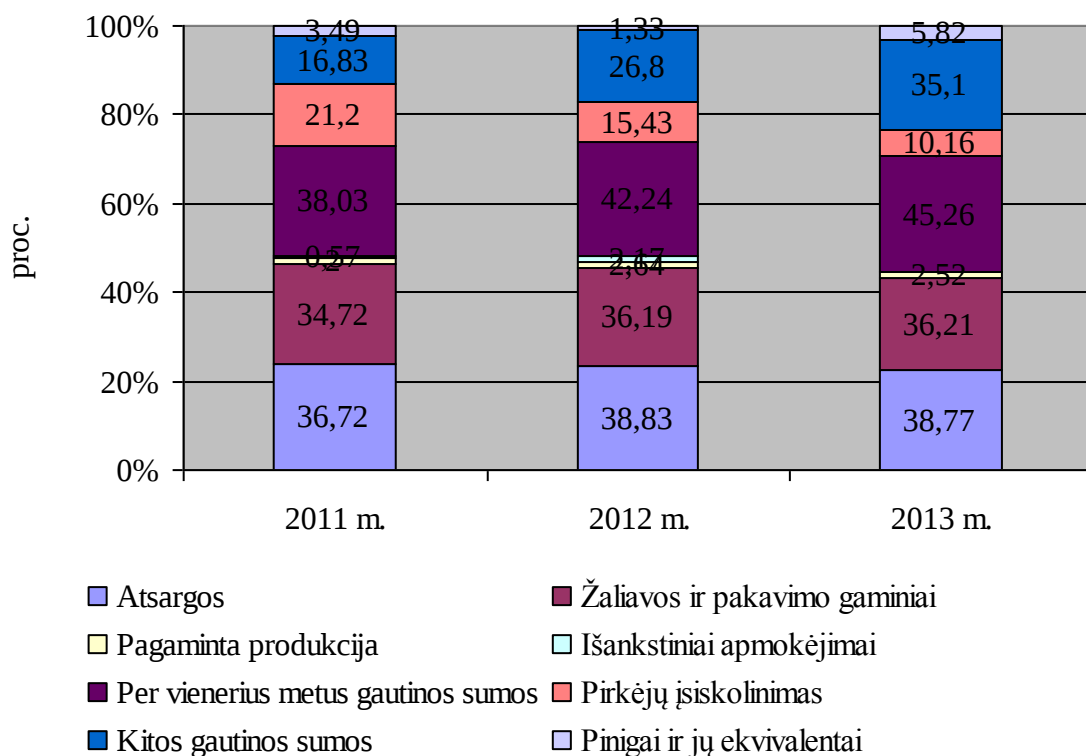
2011 metais 72,99 proc. ilgalaikio turto vertės sudarė materialus turtas, investicijų į dukterines įmones lyginamasis svoris buvo 16,21 proc. (8 pav.). 2012 metais ilgalaikis turtas sudarė 43,68 proc. viso turto. 2012 metais materialaus turto dalis sumažėjo dėl nusidėvėjimo (iki 62,33 proc.), kadangi įmonės investicijos į dukterines įmones buvo beveik stabilios, tai jos sudarė 16,35 proc. 2013 metais AB „Rokiškio sūris“ sumažėjusi ilgalaikio turto dalis viso turto struktūroje sudarė tik 36,06 proc. Materialiojo turto dalis dėl nuvertėjimo sumažėjo iki 58 proc.. Įmonės investicijos į dukterines įmones buvo beveik stabilios, ilgalaikiame turte 2013 m. sudarė 5,89 proc.

8 pav. AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikio turto struktūra 2011-2013m., proc.

Analizuojant 2011-2012 metų įmonės trumpalaikio turto struktūrą matome, kad padidėjo atsargų lyginamasis svoris, nuo 36,72 proc. iki 38,83 proc. Taip pat 2012 metais smarkiai išaugo per vienerius metus gautinų sumų dalis trumpalaikio turto struktūroje nuo 38,03 proc. iki 42,24 proc. Pirkėjų įsiskolinimai trumpalaikiame turte kito nuo 21,2 iki 15,43 proc. (9 pav.). Kitų gautinų sumų 2012 metais AB „Rokiškio sūris“ dalis išaugo iki 26,81 proc. nes įmonė teikė paskolas, bei pardavinėjo finansinį turtą. Pinigų ekvivalentų dalis bendroje trumpalaikio turto struktūroje 2012 metais sumažėjo iki 1,33 proc. palyginus su 3,49 proc. 2011 metais, dėl to kad 64,04 proc. sumažėjo pinigų .

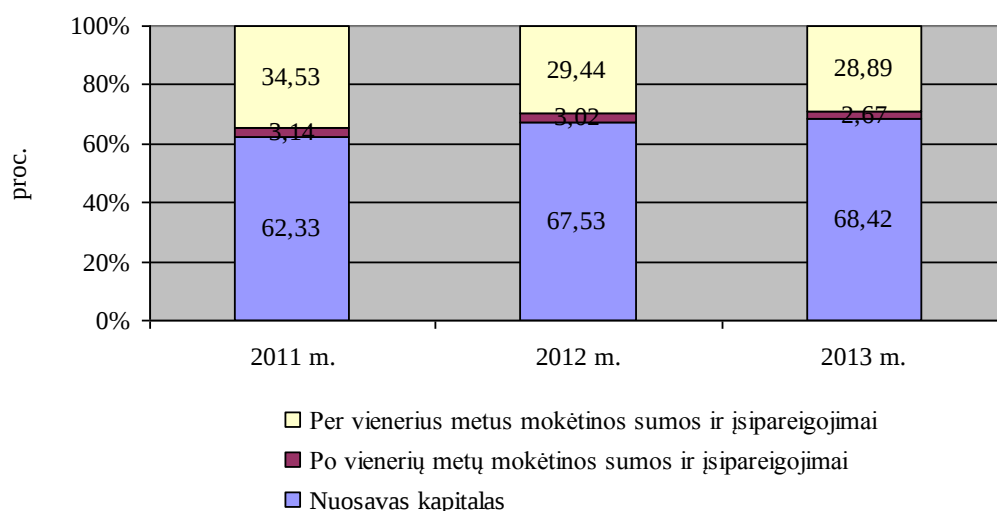
Atsargos 2011, 2012 metais kito nežymiai. 2011m. jos sudarė 87341 tūkst. Lt, o 2012 metais sumažėjo iki 86812 tūkst. Lt. Tačiau 2013 m. atsargos išaugo net 119110 tūkst. Lt ir sudarė 24,97 proc. bendros nuosavybės ir įsipareigojimų. Atsargų didėjimas susijęs su naujomis rinkomis ir gamybos mastų padidėjimu.

9 pav. AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikio turto struktūra 2011-2013m., proc.

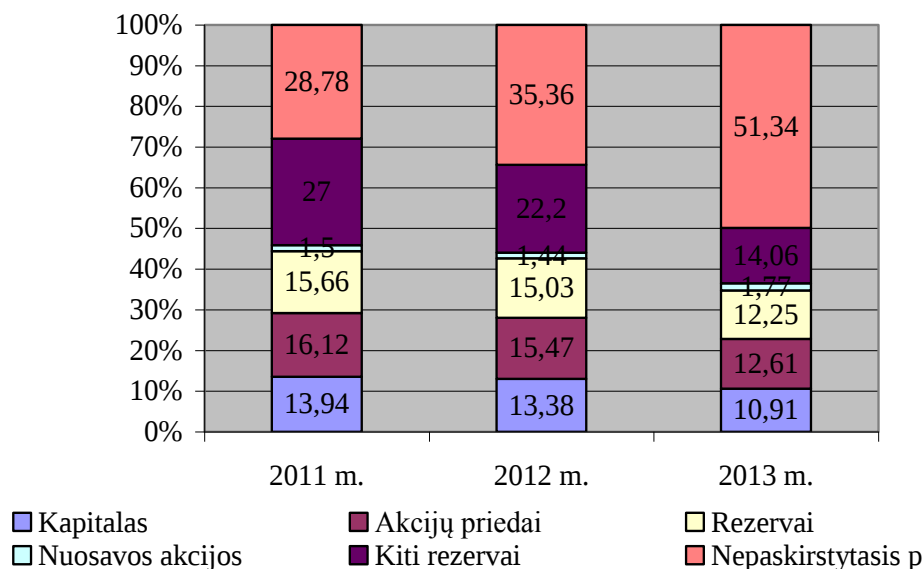
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų analizė (10 pav.) parodė, kad AB „Rokiškio sūris“ savo veiklą finansuoja pagrįdė nuosavu kapitalu. 2011 metais skolintas kapitalas sudarė 37,67 proc. visų finansavimo šaltinių, ilgalaikės skolos visu analizuojamu laikotarpiu sudarė labai nedidelę dalį, didžiausią dalį sudarė 2011 metais ir ji buvo 3,14 proc.

AB „Rokiškio sūris“ nuosavo kapitalo dalis finansavimo šaltiniuose analizuojamu laikotarpiu augo ir 2012 metais padidėjo iki 67,53 proc., o 2013 metais sudarė 68,42 proc.

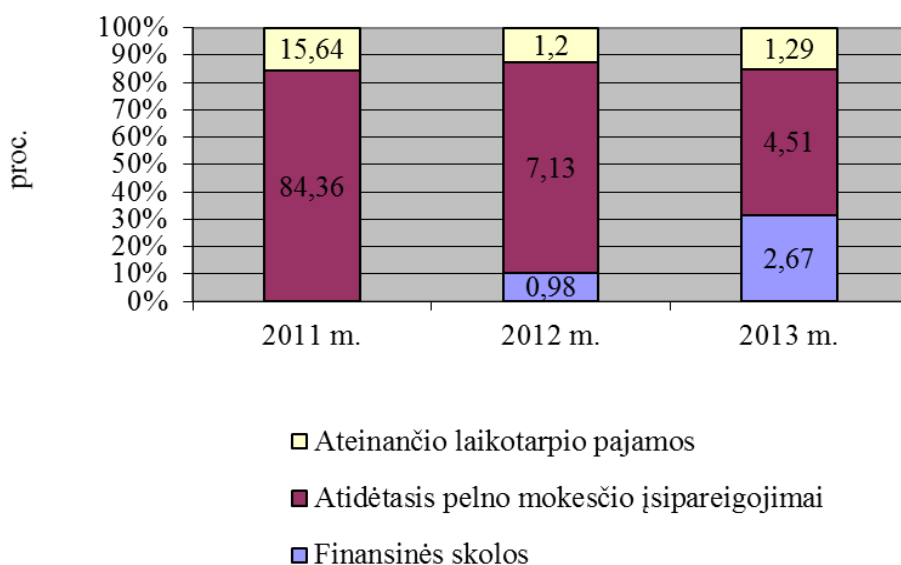
10 pav. AB „Rokiškio sūris“ finansavimo šaltinių struktūros dinamika 2011-2013m., proc.

2011-2013 metų laikotarpiu AB „Rokiškio sūris“ akcininkų nuosavybės didžiausią dalį sudarė nepaskirstytas pelnas, kurio lyginamasis svoris padidėjo nuo 28,78 proc. 2011 metais iki 35,36 proc. 2012 metais, dėl įmonės atitinkamų ataskaitinių metų nepaskirstyto pelno pokyčių (11 pav.).

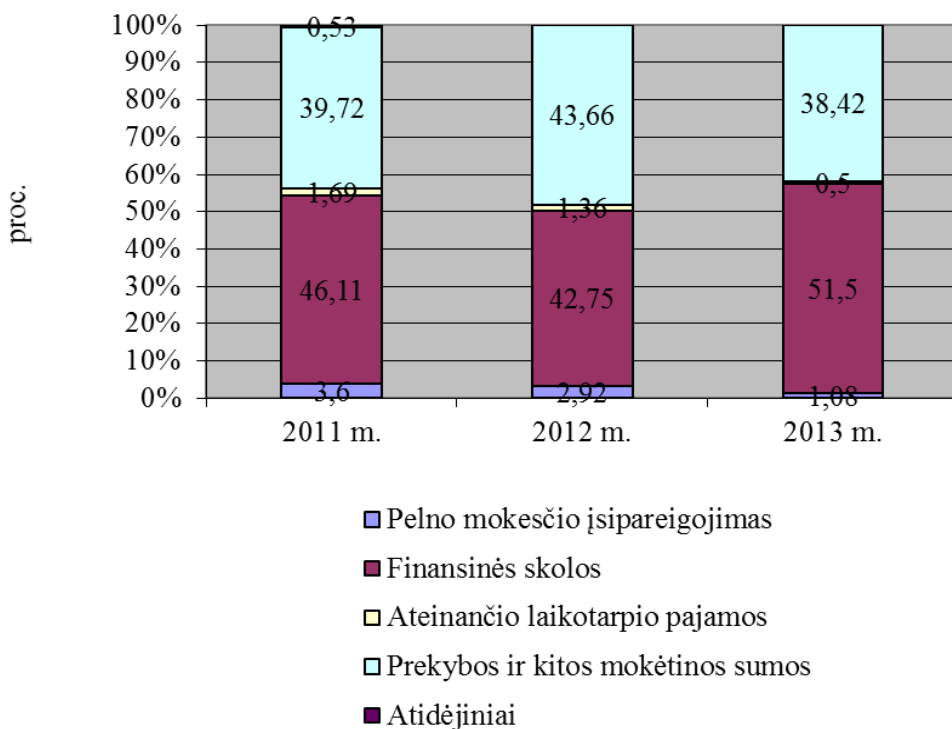
11 pav. AB „Rokiškio sūris“ nuosavo kapitalo struktūra 2011-2013m., proc.

Po vienerių metų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų lyginamoji dalis, visoje mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūroje mažėjo nuo 3,14 proc. 2012 metais iki 3,02 proc. 2013 metais – 2,68 proc. (12 pav.).

12 pav. AB „Rokiškio sūris“ po vienerių metų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūra 2011-2013m., proc.

Tam įtakos turėjo ateinančio laikotarpio pajamų mažėjimas 0,1 proc., bei atidėtųjų pelno mokesčių įsipareigojimų mažėjimas 0,34 proc. 2013 metais įmonėje po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai dar sumažėjo 0,35 proc. Mažėjimo priežastys išliko tos pačios, tai atidėtųjų pelno mokesčių įsipareigojimų mažėjimas ir ateinančio laikotarpio pajamų mažėjimas. Per vienerius metus mokėtinos sumos visu analizuojamu laikotarpiu taip pat mažėjo, nes mažėjo pelno mokesčio įsipareigojimai, finansinės skolos, ateinančio laikotarpio pajamos, prekybos ir kitos mokėtinos sumos, atidėjiniai (13 pav.).

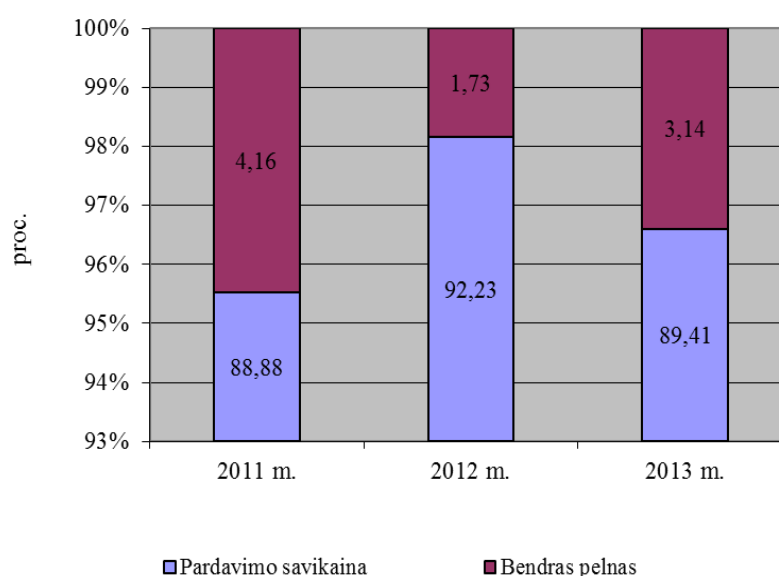
13 pav. AB „Rokiškio sūris“ per vienerius metus mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūra 2011-2013m., proc.

Didžiausią įtaką tiek ilgalaikiams tiek trumpalaikiams AB „Rokiškio sūris“ įsipareigojimams turėjo finansinių skolų dinamika. Trumpalaikių skolų dydis visoje mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūroje 2011 metais sudarė 34,53 proc., o 2012 metais padidėjo iki 29,44 proc., bei 28,89 proc. 2013 metais. Trumpalaikės skolos susidarė dėl finansinių skolų kredito įstaigoms.

Vertikali balanso analizė parodė, kad per nagrinėtą laikotarpį mažėjo pelno mokesčio įsipareigojimų dalis visose įmonės mokėtinose sumose ir įsipareigojimuose, atitinkamai nuo 2,65 proc. 2011 metais iki 4,51 proc. 2013 metais.

1.2.4 Vertikalią pelno (nuostolių) ataskaitos analizė

Vertikalią pelno (nuostolių) ataskaitos analizė parodė, kad bendrovės tipinės veiklos prekių ir paslaugų pardavimo savikainos lyginamasis svoris analizuotu 2011-2013 metų laikotarpiu svyravo (14 pav., 6 priedą). 2011 metais pardavimo savikainos lyginamasis svoris sudarė 88,88 proc. 2012 metais pardavimo savikainos lyginamasis svoris jau sudarė 92,23 proc. lyginant su pardavimo pajamomis, o 2013 metais savikainos lyginamasis svoris sumažėjo iki 89,41 proc. lyginant su pardavimo pajamomis. Tokį svyravimą lėmė savikainos vertės didėjimas ypač 2012 metais ir jos stabilizavimasis 2013 metais, savikainos augimą įtakoję didėjančios žaliavų, kuro, energijos kainos ir kita.

14 pav. AB „Rokiškio sūris“ pardavimo savikainos ir bendrojo pelno struktūros kitimas 2011-2013m., proc.

Veiklos sąnaudas sudaro pardavimų ir rinkodaros bei administracinės sąnaudos. Veiklos sąnaudos didžiausios 2011 metais ir sudaro 54052 tūkst. Lt 2012 metais šios sąnaudos sumažėjo iki 41492 tūkst. Lt dalis šių sąnaudų perėjo į pardavimo savikainą, todėl ji išaugo o veiklos sąnaudos sumažėjo. 2013 m. veiklos sąnaudos vėl išaugo ir beveik pasiekė 2011 metų lygį (51966 tūkst. Lt). Tipinės veiklos pelnas 2011 metais siekė 22577 tūkst. Lt, o 2012m. 14777 tūkst. Lt tam įtakos turėjo savikainos padidėjimas. 2013m. tipinės veiklos pelnas vėl išaugo ir siekė 32259 tūkst. Lt

AB „Rokiškio sūris“ pajamos iš kitos veiklos 2011-2013 metais svyravo, todėl kitos veiklos pajamų lyginamasis svoris kito nuo 3,19 proc. 2011 metais iki 1,72 proc. 2012 metais ir 6,99 proc. 2013m., analogiškai svyravo ir šios veiklos sąnaudos. Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas dėl patiriamų sąnaudų 2011-2013 metais turėjo mažėjimo tendenciją. 2011 metais finansinės ir investicinės veiklos rezultatas sudarė 1,51 proc. lyginant su pardavimo pajamomis, o 2012 metais, išaugus pardavimams ir savikainai, šios veiklos rezultato lyginamasis svoris sumažėjo iki 1,06 proc.

2013 metais įmonės finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sumažino pardavimo pajamų augimas ir savikainos stabilizavimasis. Todėl finansinės ir investicinės veiklos rezultato dalis lyginant su pardavimo pajamomis sumažėjo iki 0,09 proc.

Pelno mokesčio lyginamasis svoris 2011 metais sudarė 0,76 proc., o grynojo pelno 20,95 proc. lyginant su pardavimo pajamomis. 2012m. grynasis pelnas buvo mažiausias ir siekė 15,49 proc. lyginant su pardavimo pajamomis. 2013 metų grynasis pelnas buvo didžiausias per visą analizuotą laikotarpį ir sudarė 24,95 proc. lyginant su pardavimo pajamomis. Didelę įtaką pelno svyravimas turėjo savikainos kitimas ir svyravimai rinkoje. Nestabili rytų rinka turėjo įtakos pardavimų sumažėjimui, o atsivėrusios naujos rinkos ir žaliavų supirkimo kainų mažėjimas lėmė 2013 metų savikainos nedidelį augimą ir pardavimų augimą.

1.2.5 Įmonės finansinių rodiklių analizė

Finansinius įmonės rodiklius galima suskirstyti į 5 grupes: pelningumo rodikliai, likvidumo rodikliai, apyvartumo rodikliai, kapitalo struktūros rodikliai, įmonės trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo rodikliai.

Mackevičius J., Poškaitės D., Villio L. (2011, p 52-57) teigimu – santykiniais rodikliais, kurie apskaičiuojami lyginant du ir daugiau rodiklius, daug reikšmingesni. Panaudojant santykinius rodiklius galima gana objektyviai ir tiksliai įvertinti įvairias įmonės veiklos sritis, atskleisti rezervus ir nepanaudotas galimybes, numatyti ir priimti optimalius valdymo sprendimus.

Kai kurie autoriai (Siegel et al. 1995) apskaičiavo ir aprašė daugiau kaip 200 santykinų finansinių rodiklių. Suprantama, kad nėra jokios prasmės skaičiuoti tiek daug santykinų rodiklių. Svarbu skaičiuoti tiek ir tokius rodiklius, kurie kuo objektyviau parodytų tikrą finansinę įmonės būklę ir veiklos rezultatus ir kuriais remiantis įmonės vadovybė galėtų priimti teisingus ekonominius sprendimus (Mackevičius J., Valkauskas R. 2010, p.215).

Norint atlikti detalią AB „Rokiškio sūris“ finansinę būklę, apskaičiuoti 19 santykinų finansinių rodiklių, kurie lyginami su tos pačios ūkio šakos, santykiniais finansiniais rodikliais. Šakos santykiniai rodikliai buvo apskaičiuoti remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenų (www.db1.stat.gov.lt) bazėje pateikiamais metiniais šakos finansiniais duomenimis.

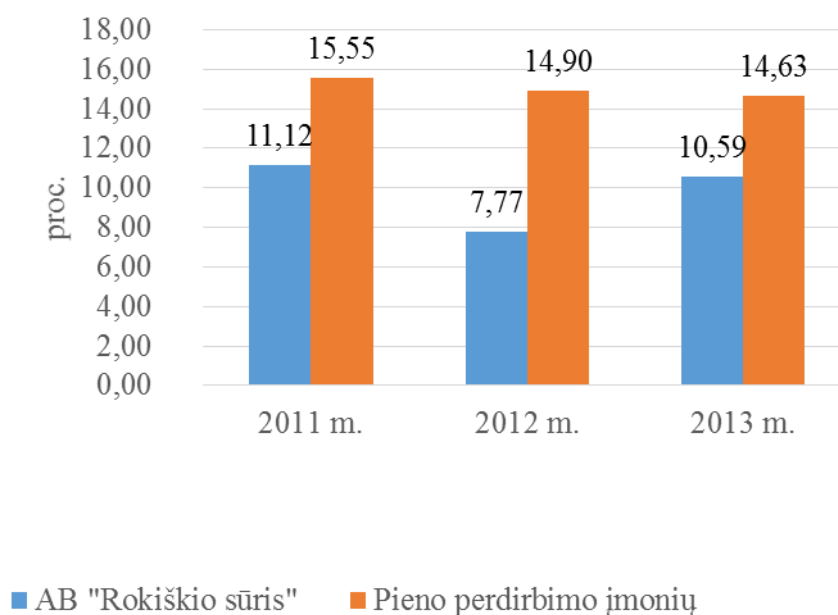
1.2.5.1 Pelningumo rodiklių analizė

Tam kad sužinoti kaip sėkmingai įmonė vykdo ūkinę veiklą ir ar pelningi pardavimo procesai vykdomi įmonėje. Kaip ir kiekvienoje įmonėje, taip ir AB „Rokiškio sūris“ vadovai pelningumo

rodiklius laiko svarbiais, nes jie parodo, kokį pelną uždirba savininko pinigai. Investitoriams jie suteikia informacijos apie galimą uždarbį ir investavimo patrauklumą, o vadovams apie investavimo į įmonę ir jos plėtrą.

Bendrasis pelningumas leidžia nustatyti įmonės pagrindinės veiklos pelningumą. Jis parodo, kiek bendrojo pelno tenka vienam pardavimo pajamų litui, todėl pagal gautus rezultatus galima nustatyti ar naudingai gaminamos ir parduodamos prekės. Pelningumo rodiklių skaičiavimo metodika ir rodikliai pateikti 7 priede.

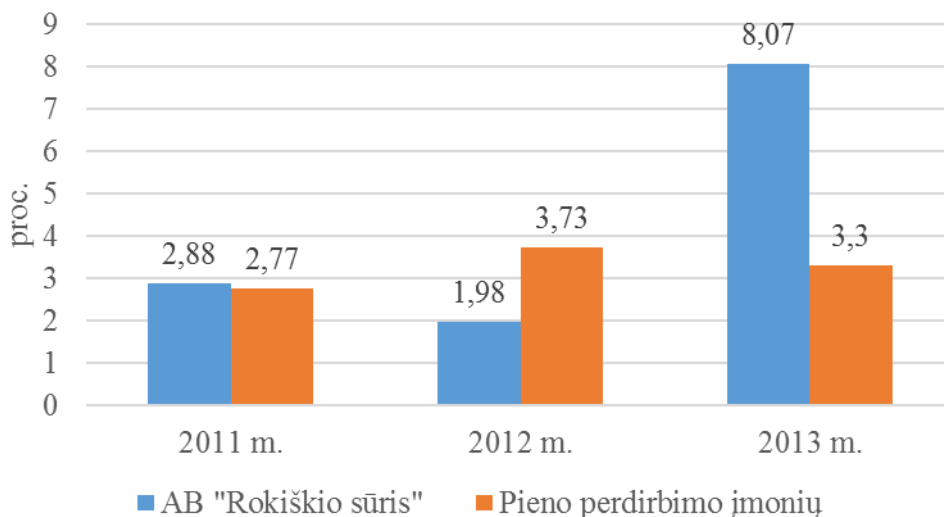
2011 metais pasiektas didžiausias tiriamo laikotarpio bendrasis pelningumas 11,12 proc., kuris buvo mažesnis už šakos įmonių bendrąjį pelningumą 15,55proc. (15 pav.). 2012 bendrojo pelningumo rodiklis sumažėjo iki 7,77 proc. ir taip pat buvo mažesnis už šakos bendrąjį pelningumą 14,90 proc. 2013 metų AB „Rokiškio sūris“ bendrojo pelningumo lygis dėl stabilizavusios savikainos ir pardavimų augimo padidėjo iki 10,59 proc., tačiau išliko žemesnis už vidutinį šakoje, kuris buvo 14,63 proc. Įmonės sugebėjimas uždirbti pelną iš pagrindinės veiklos gerėjo, tačiau ne taip sparčiai dėl augančios pardavimo savikainos lygio, bet įmonė išliko pelninga, nors rodiklis žemesnes už tos pačios šakos vidutinį rodiklį, kaip teigia ekspertai, taip yra dėl labai specifinės įmonės veiklos – sūrių gamybos ir sudarytų pardavimo sutarčių.

15 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos bendrojo pelningumo rodiklio dinamika, proc.

AB „Rokiškio sūris“ grynasis pelningumas 2011 metais buvo 2,88 proc. (16 pav.). Šakos įmonių grynojo pelningumo rodiklis 2011 metais buvo mažesnis ir siekė 2,77 proc. Ši situacija reiškė, kad daugelis šakos įmonių 2011 metais grynojo pelno uždirbo mažiau, o AB „Rokiškio sūris“ sugebėjo veikti efektyviai, bei užtikrino įmonės sąnaudų kontrolę. Grynojo pelningumo

rodiklis 2012 metais, dėl padidėjusios savikainos ir santykinai padidėjusių sąnaudų, siekė vos 1,98 proc., o šakos padidėjo ir siekė 3,73 proc. 2013 metais įmonės grynojo pelningumo rodiklis, lyginant su 2012 metų rodikliu, padidėjus pardavimų pajamoms, padidėjo iki 8,07 proc., kai tuo tarpu šakos nukrito iki 3,3 proc. Taigi 2011 metų grynojo pelningumo rodiklį palyginus su 2013 metų rodikliu, pastebimas AB „Rokiškio sūris“ grynojo pelningumo svyravimas.

16 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos grynojo pelningumo rodiklio dinamika, proc.

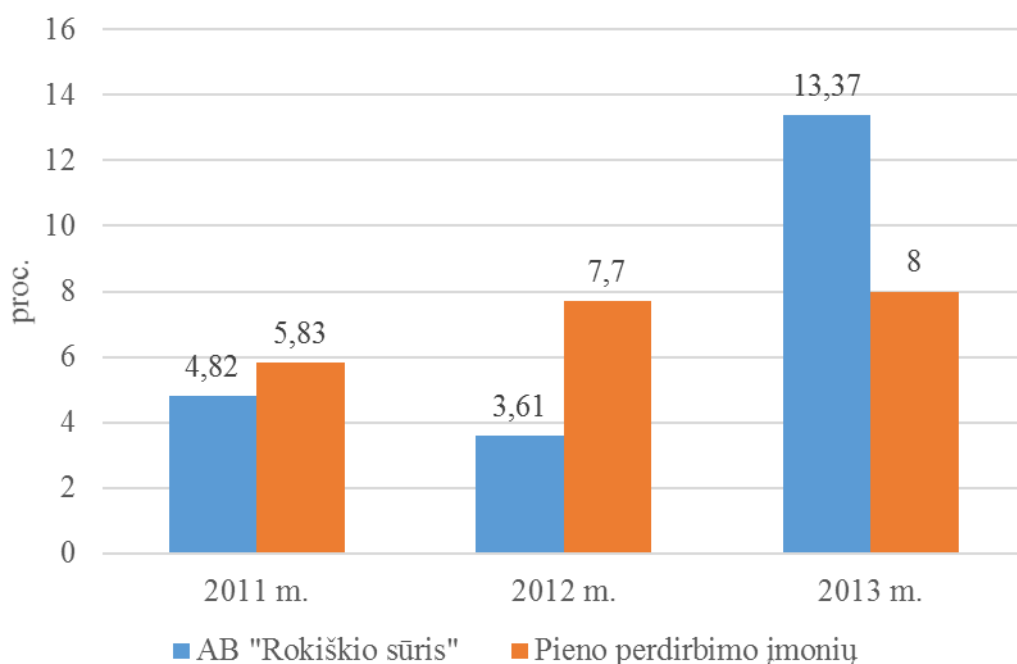
Nuosavo kapitalo pelningumas rodo, kiek pelno uždirba per metus vienas savininko į įmonę investuotas litas.

2011 metais AB „Rokiškio sūris“ nuosavo kapitalo pelningumas, siekė 7,73 proc. tuo tarpu šakos nuosavo kapitalo pelningumas siekė 10,96 proc. 2012 metais, sumažėjus grynajam pelnui, įmonės nuosavo kapitalo pelningumas buvo lygus 5,34 proc., kai šakos rodiklis siekė 14,43 proc., todėl galima daryti išvadą, kad 2012 metais, dėl išaugusios savikainos ir išlaidų, savininkas negavo laukiamo pelningumo rezultato. 2013 metais nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis, įmonei uždirbus didesnę grynąją pelną, padidėjo iki 19,54 proc., todėl savininko investuotas 1 litas teikė 0,19 Lt pelno. Tuo tarpu šakos vidurkis siekė tik 14,4 proc.

Turto pelningumo rodiklis parodo, kiek vienam turto litui tenka grynojo pelno. Kuo didesnis turto pelningumo rodiklis, tuo efektyviau panaudojamas įmonės turimas turtas pelnui uždirbti.

2011 metais AB „Rokiškio sūris“ analizuojamo laikotarpio turto pelningumo rodiklis siekė 4,82 proc., kuomet šakos turto pelningumo rodiklis siekė 5,83 proc. (17 pav.), todėl galima teigti, kad AB „Rokiškio sūris“ turimas turtas buvo panaudojamas ne taip efektyviai, kaip kitų įmonių turtas. 2012 metais padidėjo produktų savikaina, truputį padidėjo pardavimai, todėl pasiektas tik 3,61 proc. turto pelningumas, kuris buvo 4,09 proc. mažesnis negu atitinkamų metų šakos turto pelningumas. 2013 metais įmonės turto pelningumas padidėjo iki 13,37 proc. ribos, todėl galime

teigti, kad įmonė 2013 metais turimą turtą panaudojo pelningiausiai ir aplenkė vidurkį net 5,37 proc.

17 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos turto pelningumo rodiklio dinamika, proc.

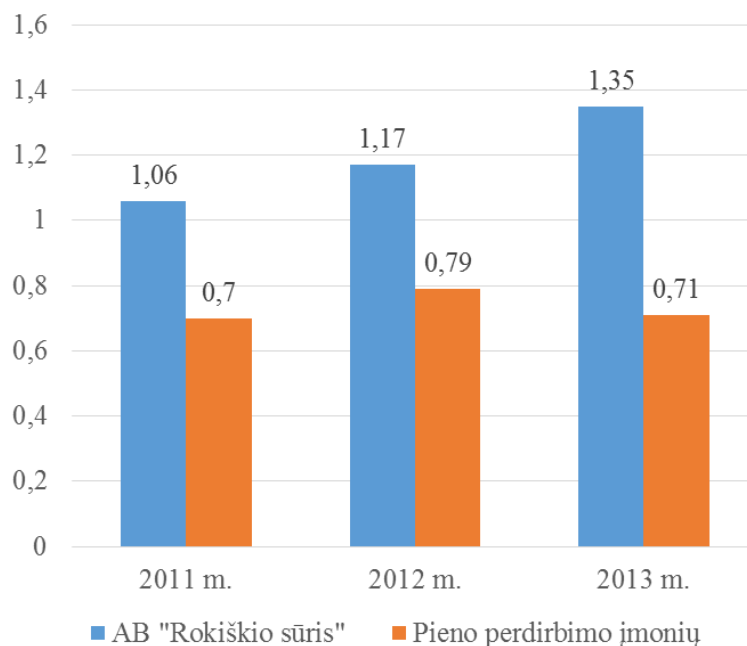
1.2.5.2 Mokumo analizė

Įmonės mokumo rodiklių analizė, leidžia įvertinti jos pajėgumą apmokėti savo trumpalaikius įsipareigojimus.

Mokumo rodikliai (Solvency Ratios) plačiau nei likvidumo rodikliai leidžia spręsti apie įmonės trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo galimybes (8 priedas) Mokumas - Įmonės sugebėjimas grąžinti skolas, suėjus jų mokėjimo terminui. Nemokia laikoma įmonė, kuri nesugeba sumokėti kreditoriams, teikiantiems prekes ir paslaugas skolon.

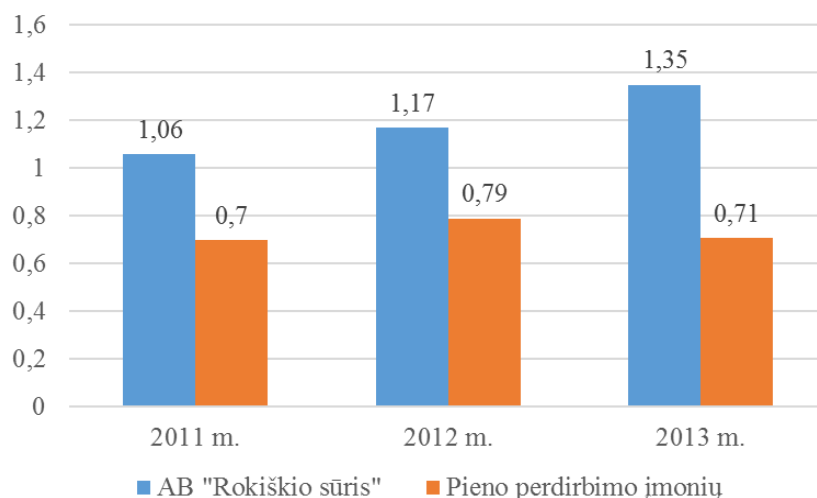
Bendras mokumo koeficientas parodo, kiek kartų įmonės trumpalaikis turtas yra didesnis už trumpalaikius įsipareigojimus.

2011 metais AB „Rokiškio sūris“ trumpalaikis turtas viršijo trumpalaikius įsipareigojimus 1,67 karto ir tai buvo net 0,9 daugiau už šakos rodiklį, kuris siekė 0,77 rodiklis (18 pav.). Bendrovės bendras mokumo koeficientas 2012 metais didėjo ir pasiekė 1,91, šakos bendras mokumo koeficientas buvo kur kas žemesnis ir siekė 0,83. 2013 metais bendras mokumo koeficientas išaugo iki 2,213. Kai tuo tarpu šakos siekė vos 0,77

18 pav. Bendro mokumo koeficiento AB „Rokiškio sūris“ ir šakos dinamika

AB „Rokiškio sūris“ greitojo mokumo koeficientas 2011-2013 metais augo (19 pav.). 2011 metais greitojo mokumo rodiklio reikšmė buvo 1,06 ir buvo didesnis už šakos rodiklis kuris siekė 0,7. Tai rodo, kad įmonei nebūtų iškilę problemų atsiskaitant už trumpalaikius įsiskolinimus neparduodant atsargų. 2011 metais greitojo mokumo koeficientas buvo dar didesnis ir siekė 1,17, kai tuo tarpu šakos siekė 0,79. 2013 metais įmonės trumpalaikiai įsipareigojimai siekė 1,35, kai tuo tarpu šakos siekė 0,71. Didėjantis įmonės greitojo mokumo koeficientas reiškia, kad įmonės trumpalaikių įsipareigojimų kasmet mažėjo, o trumpalaikio turto vertės (be atsargų vertės) užtektų padengti šioms įsipareigojimams. Tokios įmonės nepatiria sunkumų vykdant kreditinius įsipareigojimus.

19 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos greitojo mokumo koeficiento dinamika

Absoliutaus mokumo koeficientas parodo, kokią dalį trumpalaikių įsipareigojimų įmonė gali apmokėti iš karto. Absoliutaus mokumo koeficientas neturėtų būti didesnis kaip 0,6-0,8.

2011 metų AB „Rokiškio sūris“ absoliutaus mokumo koeficientas, dėl mažiausių per analizuotą laikotarpį trumpalaikių įsipareigojimų ir įmonėje grynųjų pinigų, stygiaus siekė 0,06. Turimų pinigų apsimokėti skolas tikrai nepakaktų. 2012 metais šis koeficientas dar sumažėjo dėl įsiskolinimų padidėjimo ir siekė 0,03. Tačiau 2013 m. įmonė pelningumas išaugo padidėjo grynųjų pinigų kiekis, sumažėjo įsipareigojimai ir rodiklis šoktelėjo iki 1,29, o tai jau geras rodiklis. Palyginimo su šaka atlikti negalima dėl duomenų konfidencialumo.

Grynasis apyvartinis kapitalas parodo, kokia trumpalaikio turto suma yra finansuojama iš ilgalaikių finansavimo šaltinių – nuosavo kapitalo ir ilgalaikių skolų.

Per analizuotą laikotarpį įmonės grynasis apyvartinis kapitalas augo. 2011 metais 95293 tūkst. Lt trumpalaikio turto buvo finansuojama ilgalaikiais finansavimo šaltiniais, tuo tarpu 2012 metais rodiklis išaugo iki 106685 tūkst. Lt, o 2013 metais siekė jau 293359 tūkst. Lt. Palyginimo su šaka atlikti negalima dėl duomenų konfidencialumo. Įmonė yra pajėgi įvykdyti savo trumpalaikius įsipareigojimus, tačiau ateityje išliekant grynojo apyvartinio kapitalo augimo tendencijai, įmonei patartina sekti šį rodiklį.

Bendras skolos rodiklis visis metais yra geras. 2012 ir 2013 metais jis siekia 0,32, o 2011 m. truputį didesnis ir siekis 0,38.

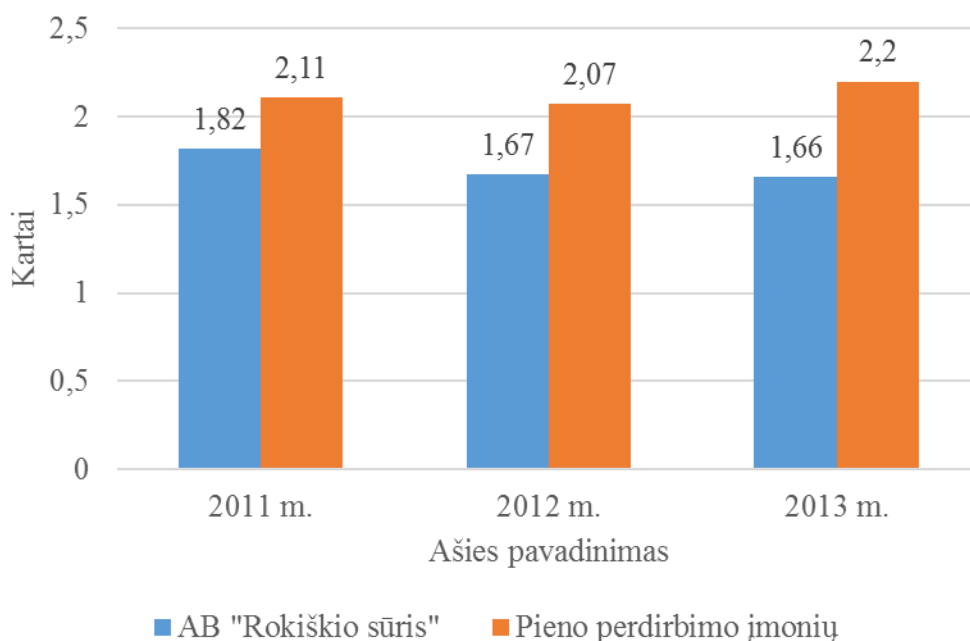
Skolos ir akcinio kapitalo rodiklis kasmet mažėjo, nes yra grąžinama skola. Rodiklio reikšmė 0,5 laikoma normalia (t.y. pusė finansavimo šaltinių yra skolinti).

1.2.5.3 Apyvartumo analizė

Apyvartumo analizės metu įvertinama, kaip efektyviai įmonė naudoja savo turtą bei vykdo pardavimus, o apskaičiuotieji koeficientai rodo, kiek įmonė investavo į tam tikrą turto rūšį, palyginus su jos teikiamomis pajamomis. Analizės metodika ir gauti rezultatai pateikti 9 priede. Turto apyvartumo rodiklio dinamikos tyrimas leidžia nustatyti ar įmonė efektyviai naudoja turimą turtą.

Turto apyvartumo analizė parodė, kad vienas turto litas daugiausiai pajamų sukūrė 2012 metais, kuomet rodiklio reikšmė siekė 1,82 ir nesiekė šakos vidurkio, kurs sudarė 2,11. (20 pav.). 2011 metais esant mažesnėms pardavimo pajamoms, viso turto apyvartumo rodiklis buvo 1,67 ir tai pat buvo mažesnis už vidutinį, kuris siekė 2,07. 2013 metais pardavimo pajamos padidėjo ir stabilizavosi savikaina. Apyvartumas sumažėjo dėl turto augimo ir siekė 1,66, kai tuo tarpu šakos –

2,2. Tačiau įmonė dirbo efektyviai, nes vienas turto litas visais metais uždirbo daugiau negu 1 litą pajamų.

20 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos turto apyvartumo rodiklio dinamika, kartais

Ilgalaikio turto apyvartumas parodo, kiek vienas ilgalaikio turto litas uždirba pardavimo pajamų. Ilgalaikio turto apyvartumo rodiklis didesnis nei 1,5 karto vertinamas kaip geras, tačiau jei šis rodiklis yra mažesnis už 1 kartą, tuomet laikomas nepatenkinamu.

Įmonės ilgalaikio turto apyvartumas 2011-2013 metais vertinamas kaip labai geras, nes viršijo teorinę 1,5 karto per metus ribą. AB „Rokiškio sūris“ ilgalaikio turto apyvartumo rodiklis 2011 metais buvo 3,94, kai tuo tarpu šakos siekė 4,29 karto. Tuo tarpu 2012 metais sumažėjus ilgalaikiam turtui ir padidėjus pajamoms, ilgalaikio turto apyvartumas padidėjo iki 4,18, tačiau vis dar buvo mažesnis už šakos, kuris siekė 4,43 karto. 2013 metais, įmonei pasiekus didžiausias įmonės pardavimo pajamas, ilgalaikio turto apyvartumo rodiklis siekė 4,59 karto ir buvo didžiausias per visą analizuotą laikotarpį, tačiau vis dar 0,12 karto atsiliko nuo šakos vidurkio. Tačiau tai nereiškia, kad įmonės turimas ilgalaikis turtas buvo naudojamas neefektyviai, tačiau šakos įmonių turtas buvo naudojamas dar efektyviau.

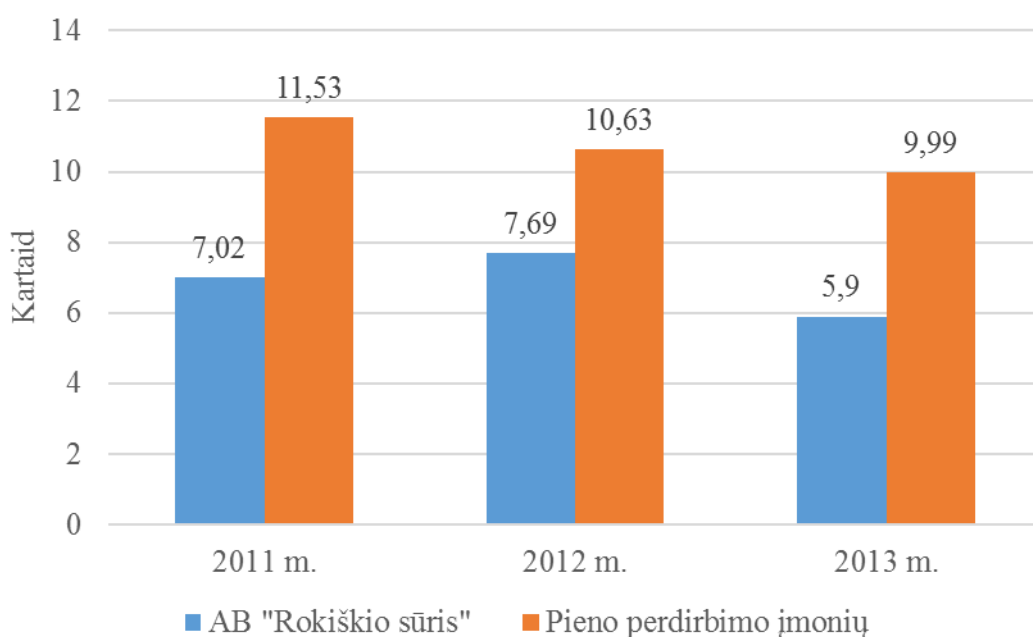
Nuosavo kapitalo apyvartumas parodo, kiek vienas nuosavo kapitalo litas uždirba pardavimo pajamų.

AB „Rokiškio sūris“ nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis 2011-2013 metais buvo mažesnis, nei šakos nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis. 2011 metais įmonės rodiklis siekė 2,68 karto, kai tuo tarpu šakos buvo 3,96 karto. 2012 metų nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis, dėl padidėjusių pajamų, padidėjo iki 2,7 karto, tačiau vis dar buvo mažesnis už stabilų šakos, kuris sudarė 3,96

karto. Pakilus pardavimams ir kapitalo vertei 2013m. rodiklis sumažėjo iki 2,42 karto, kai to tarpu šakos truputį pakilo ir siekė 3,97 karto.

Atsargų apyvartumas parodo, kiek kartų per metus buvo atnaujintos atsargos. Kuo didesnis apyvartumas, tuo greičiau juda atsargos, tai yra jos greičiau realizuojamos ir uždirbami pinigai. Didesnis atsargų apyvartumas mažina įmonės investicijas į atsargas ir didina atsargų valdymo efektyvumą.

Didėjantis atsargų kiekis sąlygoja atsargų apyvartumo rodiklio didėjimą. 2011 metų rodiklį siekė 7,02 (21pav.) , šakos buvo kur kas aukštesnis ir siekė 11,53. 2012 m. šis rodiklis padidėjo iki 7,69, o šakos nukrito iki 10,63. 2013 m. atsargų apyvartumas pats blogiausiai ir siekia 5,9, kai tuo tarpu šakos siekė 9,99. Sulėtėjęs atsargų apyvartumas dienomis rodo, kad įmonė yra linkusi sukaupti daugiau pagamintos produkcijos, taip pat daugiau žaliavų ir medžiagų. Žemesnis nei šakos apyvartumas rodo, kad atsargų judėjimas įmonėje lėtesnis, tačiau tai gana geras rodiklis, nes per aukštas atsargų apyvartumas gali pakenkti pardavimams.

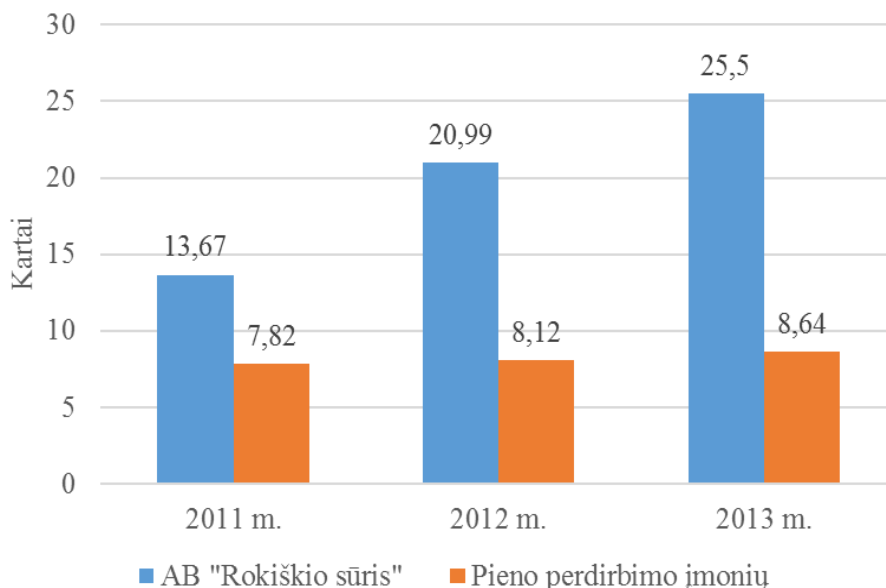

21 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos atsargų apyvartumo periodo dinamika

Pirkėjų skolų apmokėjimo apyvartumas parodo, kiek iš pirkėjų gautinos sumos padaro apyvartų per metus. Didesnė pirkėjų skolų apmokėjimo apyvartumo rodiklio reikšmė reiškia, kad klientai greičiau atsiskaito su įmone už suteiktas paslaugas ir parduotas prekes. Pirkėjų skolų apyvartumo rodikliai lygūs arba neviršijantys 60 dienų ribos, vertinami teigiamai.

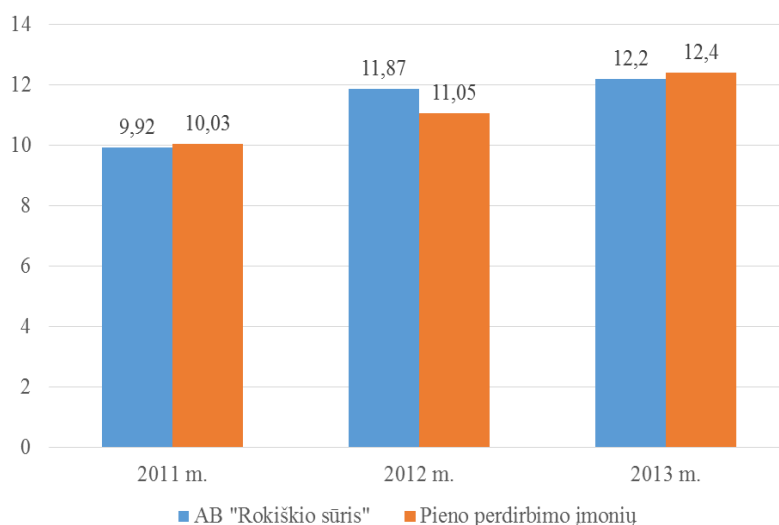
2011 metais AB „Rokiškio sūris“ pirkėjų skolų apmokėjimo apyvartumas siekė 13,67, šakos apyvartumas buvo mažesnis ir siekė 7,82. Įmonės pirkėjų skolų apmokėjimo apyvartumas dienomis buvo 26,71 dienos (22 pav.). 2012 metais įmonės vidutiniam pirkėjų įsiskolinimui padidėjus, įmonės pirkėjų skolų apmokėjimo apyvartumo periodas padidėjo iki 20,99 kartų. Šakos paliko iki

8,12. 2013 metais pirkėjai apmokėjo savo skolas per trumpiausią periodą 14,31 dieną (25,5 karto per metus) ir tai buvo beveik 5 kartus greičiau negu 2012 metais. Šakos apyvartumo rodiklis išlieka kur kas prastesnis 8,64 karto. Apibendrinant galima teigti, kad įmonės pirkėjų skolos valdomos labai gerai.

22 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos pirkėjų skolų apmokėjimo apyvartumo rodiklio dinamika.

Mokėtinų sumų apyvartumas parodo, kiek mokėtinos sumos tiekėjams padaro apyvartų per metus. Mokėtinų sumų apyvartumo periodas dienomis visą analizuotą laikotarpį buvo linkęs mažėti, o kartais didėti. Vadinasi įmonė vis greičiau atsiskaitinėjo su tiekėjais (23 pav.). 2011 m. šis rodiklis siekė 9,92 karto (36,8 dienas), 2012 m. jis pagerėjo ir siekė 11,87 (30,76 dienas), 2013 m. – 12,2 karto (29,91 dienas). Tuo tarpu šakos rodikliai tik 2012 m. buvo truputį geresni, tačiau 2011 ir 2013 m. AB „Rokiškio“ sūris tiekėjų skolų apyvartumo rodikliai yra geresni nei šakos.

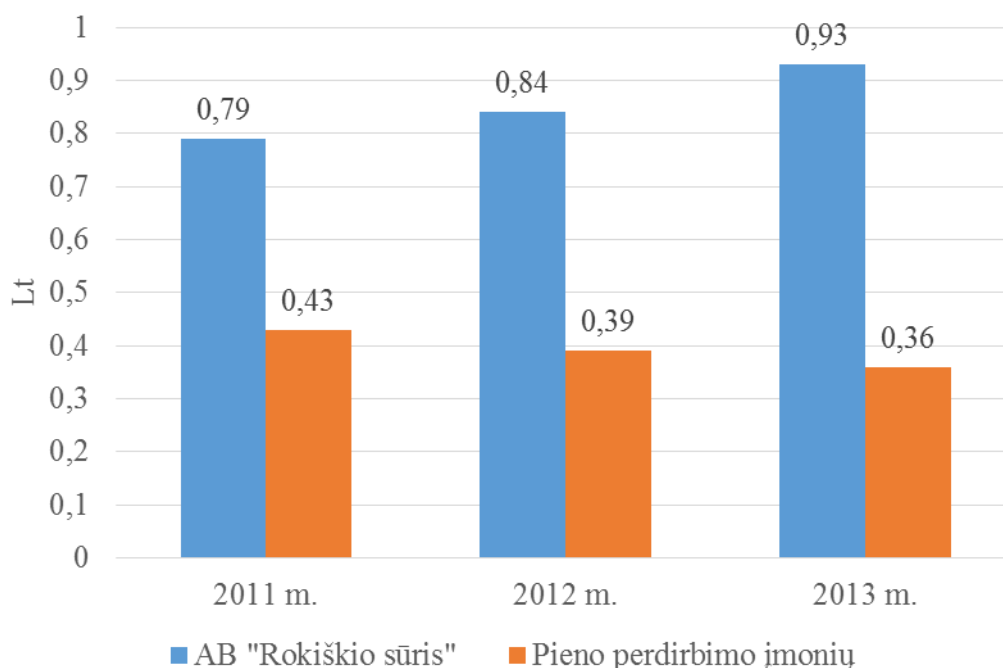
23 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos tiekėjų skolų apmokėjimo apyvartumo rodiklio dinamika.

Trumpėjanti apyvartumo periodo trukmė dienomis ir ilgėjanti to paties rodiklio reikšmė matuojama kartais, rodo, kad įmonės trumpėjantys mokėjimo terminai mažina trumpalaikius finansavimo šaltinius, o tai pat ir mokumą. Galima pastebėti, kad visu analizuojamu periodu įmonė iš pirkėjų pinigų atgaudavo greičiau nei pati sumokėdavo.

Pardavimo savikainos rodiklis parodo pagrindines išlaidas vienam pardavimo pajamų litui. 2011, 2013 metais įmonės pardavimo savikainos lygis buvo vienodas ir siekė 0,89. 2012 m., kai savikaina buvo išaugusi iki 0,92. Pavykus stabilizuoti savikainą rodiklis sumažėjo.

1.2.5.4 Investicinių rodiklių analizė

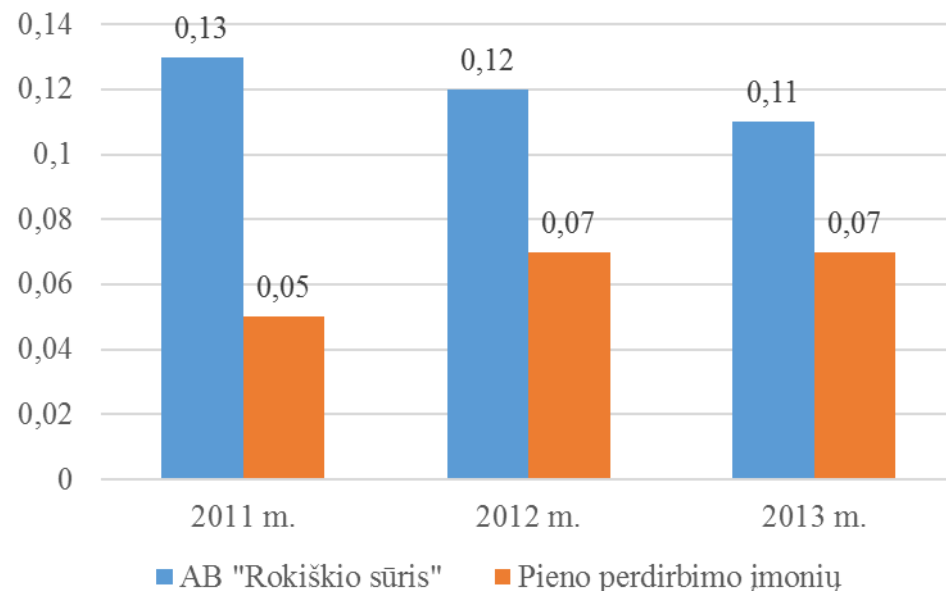
Pelnas akcijai (angl. earnings per share - EPS) - santykinis akcijų vertinimo rodiklis parodantis, kokia pelno dalis tenka vienai akcijai (Akcijos) Kaip kito akcijų kainos, pelnas akcijai ir dividendai akcijai galima sužinoti iš Nasdaq Baltic (Baltijos šalių vertybinių popierių biržas) AB „Rokiškio sūris“ pelnas akcijai visais analizuojamais metais didėjo (24 pav.). 2011 metais jis sudarė 0,79, kai tuo tarpu šakos buvo 0,43. 2012 m. padidėjo iki 0,84, kai tuo tarpu šakos sumažėjo iki 0,39, o 2013m. dar padidėjo iki 0,93, kai tuo tarpu šakos sumažėjo iki 0,36.

24 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos pelno akcijai dinamika

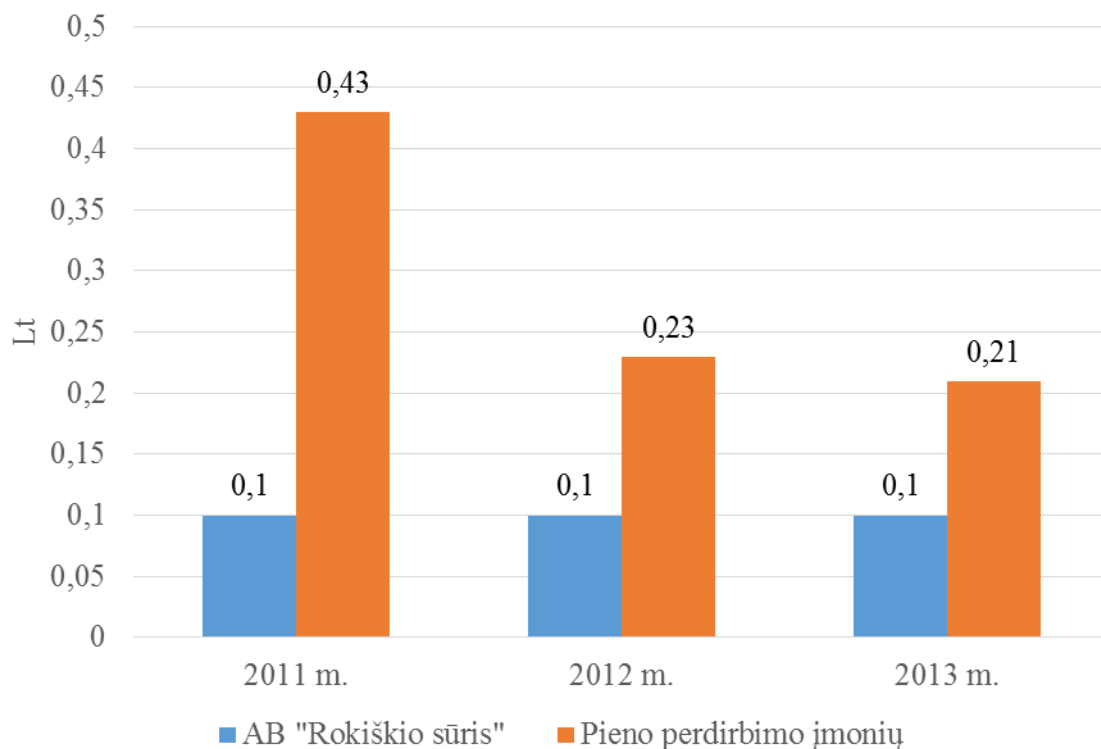
Dividendų išmokėjimo koeficientas (Dividend payout ratio) leidžia įvertinti grynojo pelno dalį tenkančią išmokamiems dividendams. Dar vadinamas ir dividendų (dividendo) mokėjimo

koeficientu, kurį taip pat galima apskaičiuoti panaudojus du kitus koeficientus, būtent dividendus tenkančius vienai akcijai (DPS, dividends per share) padalinus iš grynojo pelno tenkančio vienai akcijai (EPS, earnings per share) (Dividendų išmokėjimo koeficientas). Šakos dividendų išmokėjimo koeficientas buvo gana stabilus. 2011 metais jis siekė 0,05, o 2012 ir 2013m. – 0,07. AB „Rokiškio sūris“ dividendų išmokėjimo koeficientas buvo didesnis nei šakos (25 pav.). 2011 metais jis sudarė 0,13, 2012 m. nukrito iki 0,12, o 2013m. siekė 0,11.

25 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos dividendų išmokėjimo koeficiento dinamika

Dividendai akcijai – parodo, kiek dividendų mokama vienai paprastajai akcijai. Jį galima apskaičiuoti visus dividendus padalinus iš paprastųjų akcijų skaičiaus (Dividendai akcijai). AB „Rokiškio sūris“ dividendai visais analizuojamais metais išliko stabilūs (26 pav.) ir visą laiką jie buvo mažesni nei šakos. Šakos dividendai akcijai mažėjo (26 pav.), tačiau visu analizuojamu periodu išliko didesnė. 2011 m. šakos išmokami dividendai siekė net 0,43, kai tuo tarpu AB „Rokiškio sūris“ tik 0,1. 2012 m. šakos dividendai siekė 0,23, o 2013m. dar nukrito iki 0,21, tačiau nei vienais analizuojamais metais nesiekė 0,1, kaip AB „Rokiškio sūris“.

26 pav. AB „Rokiškio sūris“ ir šakos dividendų akcijai dinamika

Investicinių rodiklių analizę ir palyginimą atlikti gana sudėtinga. Pelnas akcijai nepadeda palyginti dviejų skirtingų kompanijų akcijų arba kompanijos ir jos šakos, kadangi kompanijos yra išleidusios skirtingą akcijų skaičių, todėl vienu kompanijų pelnas akcijai bus didelis, kitų mažas. Įmonės taip pat gali nuspręsti išleisti papildomų akcijų, kas iš karto sumažins pelną teikiantį vienai akcijai. Dėl minėtų priežasčių negalima teigti, kad kompanija, kuri gauna 5 Lt. pelną vienai akcijai, dirba geriau už kompaniją, kurios vienai akcijai tenka 1 Lt. pelnas.

Taip pat gali būti, kad įmonė nusprendė pelną panaudoti kaip investicijas į įmonės plėtrą ar pan. tada nebelieka pelno akcijai, nes pelnas investuojamas, tačiau tai nereiškia, kad įmonė neturi pelno ir pan.

Atlikus išsamią finansinę analizę paaiškėjo, kad įmonės ilgalaikis turtas mažėjo ir tam įtakos turėjo jo amortizaciniai (nusidėvėjimo) atskaitymai. Bendras turto rodiklis didėjo, tam įtakos turėjo atsargų didėjimas, pagamintos produkcijos didėjimas, žaliavų ir pakavimo medžiagų didėjimas, bei augimas pajamų iš kitų gautinų sumų. Tai pat paskutiniuosius 2 metus augo pinigai ir jų ekvivalentai. Todėl bendras turto rodiklis 2012 – 2013 metais didėjo ir per 2011 – 2013 metus jis padidėjo 16,42 proc.

Nuosavo kapitalo augimui įtaką turėjo tik nepaskirstytas pelnas ir kiti rezervai. Nepaskirstytas pelnas kas metai augo ir per 2011- 2013 metų laikotarpį jo rodiklis padidėjo 128 proc. Kiti rezervai mažėjo ir 2011-2013m. sumažėjimas siekė 33,44 proc. Todėl nuosavo kapitalo augimas analizuojamu periodu padidėjo 27,81 proc. Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai analizuojamu

periodu mažėjo. Tam įtakos turėjo po vienerių metų mokėtinų sumų sumažėjimas (0,96 proc.), bei per vienerius metus mokėtinų sumų mažėjimas (2,57 proc.). Bendrai analizuojamu periodu įsipareigojimai mažėjo 2,4 proc., o savininkų nuosavybė ir įsipareigojimai didėjo 16,2 proc.

Bendras pelnas analizuojamu periodu padidės 9,991 proc. Tam įtakos turėjo pardavimų pajamų augimas (15,4 proc.), tačiau neigiamą įtaką turėjo ir savikainos augimas (16,11 proc.). Pardavimo pajamos labai priklauso nuo rinkos pokyčių, o savikaina nuo žaliavos kainų. Tipinės veiklos pelnas išaugo 42,88 proc. Tam įtakos turėjo bendrųjų ir administracinių sąnaudų mažėjimas (12,88 proc.).

Finansinės veiklos rezultatas kas metai buvo neigiamas ir per analizuojamą periodą jo sumažėjimas siekia -52,15 proc. Kitos veiklos pelnas labai išaugo 2013m. ir per analizuojamą periodą jo augimas siekė 177,69 proc.

Bendrai veiklos pelnas padidėjo 16,58 proc. , o pelnas prieš apmokestinimą net 34,19 proc. pelno mokestis mažėjo (55,66 proc.) ir tai turėjo įtakos grynojo pelno augimui, kuris analizuojamu periodu padidėjo 37,47 proc.

Finansinių rodiklių analizė ir palyginimas su šakos rodikliai leido išskirti pagrindinius veiklos galimybių tobulinimo aspektus.

2011 metais bendrasis pelningumas siekė 11,12 proc., 2012 m. sumažėjo iki 7,7 proc. , o 2013 metų bendrojo pelningumo lygis padidėjo iki 10,59 proc. visais analizuojamais metais šis vidurkis buvo žemesnis nei šakos.

Grynasis pelningumas 2011 metais buvo 2,88 proc. 2012 metais, siekė vos 1,98 proc. ,o 2013 metais išaugo iki 8,07 proc. Šis rodiklis už šakos rodiklį buvo mažesnis tik 2012m.

Nuosavo kapitalo pelningumas, 2011 m. siekė 7,73 proc., 2012 metais, šis rodiklis buvo lygus 5,34 proc., o 2013 metais jis padidėjo iki 19,54 proc. 2012m. nuosavo kapitalo pelningumas buvo žemesnis už šakos.

2011 metais turto pelningumo rodiklis siekė 4,82 proc., 2012 metais šis rodiklis nukrito ir siekė tik 3,61 proc. , o 2013 metais įmonės turto pelningumas padidėjo iki 13,37 proc.

Turto apyvartumo rodiklis 2012 metais siekė 1,82, 2011 metais buvo 1,67 ,o 2013 metais apyvartumas sumažėjo dėl turto augimo ir siekė 1,66, kai tuo tarpu šakos – 2,2.

Įmonės ilgalaikio turto apyvartumas 2011-2013 metais vertinamas kaip labai geras, nes viršijo teorinę 1,5 karto per metus ribą.

Nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis 2011-2013 metais buvo mažesni, nei šakos nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis. 2011 metais įmonės rodiklis siekė 2,68 karto, 2012 metų jis padidėjo iki 2,7 karto, o 2013m. rodiklis sumažėjo iki 2,42 karto.

2011 metais atsargų apyvartumas siekė 7,02, 2012 m. šis rodiklis padidėjo iki 7,69, o 2013 m. atsargų apyvartumas pats blogiausiai ir siekia 5,9, kai tuo tarpu šakos siekė 9,99.

Įmonėje galima išskirti tam tikras problemas. Bendras apyvartumo rodiklis analizuojamu periodu truputį žemesnis nei šakos. Tam įtakos turėjo pardavimai ir savikaina. Todėl sudarinėjant veiksmų planą į tai reiktų atsižvelgti. Šis rodiklis pagerėtų jeigu įmonės pelningumas padidėtų.

Turto ir atsargų apyvartumo rodikliai šakoje taip pat didesni. Turto apyvartumas padidėtų suaktyvinus pardavimus. Jei pardavimai suaktyvėtų, tai atsargų apyvartumas, per daug nedidinant gamybos apimčių – pagerėtų. Todėl sudarinėjant veiksmų planą reiki didesnę dėmesį skirti pelningumo didinimui ir apyvartumo skatinimui.

2. VEIKLOS EFEKTYVUMO GERINIMO GALIMYBIŲ TEORINIAI ASPEKTAI

Efektyvumo gerinimas įmonėje gana plati sąvoka, kaip ir jos efektyvumas. Dažniausiai sutinkamas pats prasčiausias įmonės lyginimas paremtas finansiniais bendrovės rezultatais bei darbuotojų skaičiumi. Šis lyginimo ir vertinimo metodas gana paprastas tačiau nėra tikslus. Jeigu vertinti pavienę įmonę, tai jos efektyvumui didelę reikšmę turi, vadovų ar akcininkų tikslai, kurie ir nulemia veiklos efektyvumo sąvokos suvokimą. Žinant įmonės tikslu galima atlikti efektyvų vertinimą, nes galima įvertinti ar įmonė daro viską, kad tuos tikslus pasiektų. Vienas iš pagrindinių ir dažnai minimų siekių – pelno didinimas (maksimalizavimas).

2.1 Pelnas, jo šaltiniai ir veiksniai

Remiantis ekonomikos terminų žodynu pelną galima apibūdinti kaip skirtumą tarp pajamų ir išlaidų. Toks terminas dažnai naudojamas gamybinėse įmonėse (Ekonomikos terminų žodynas). Pelno apibrėžimus ir sąvokas galėtume skirstyti pagal tai apie kokį pelną ruošiamės kalbėti, ar tai įmonės pelnas, ar šalies ar ekonominis, ar normalus ar vienetui ir pan. Analizuojant įmonės veiklą ir bendrus rodiklius pelnas dažnai apibrėžiamas, kaip pajamų ir kaštų skirtumas ir skaičiuojamas remiantis formule.

$$\pi = \sum_{i=1}^n p_i y_i - \sum_{i=1}^m w_i x_i \quad (1)$$

, čia: n prekės ($y_1, \dots, y_n$)

m veiksniai ($x_1, \dots, x_n$).

($p_1, \dots, p_n$) – gaminių kaina,

($w_1, \dots, w_n$) – sąnaudos.

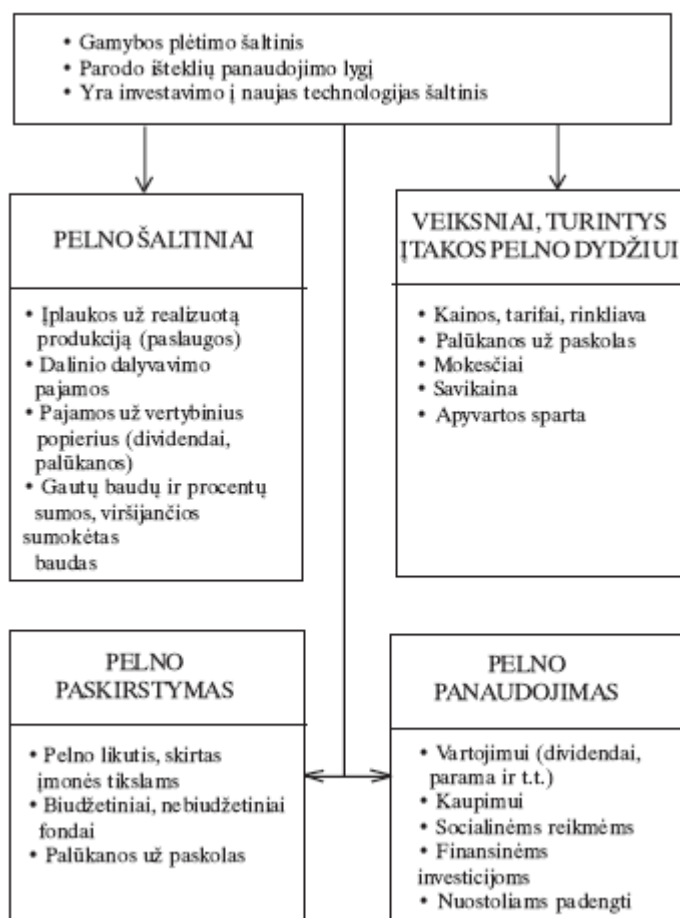
Sirutavičienės K. (2012 p. 45-53) teigimu, pelnas yra vienas iš svarbiausių įmonės veiklos rodiklių. Nėra tokios įmonės, kuri nenorėtų dirbti ir uždirbti. Pelno veiklos rodiklio aspektai yra įvairūs ir įvairiai traktuojami ekonomikos literatūroje. Mackevičius J. (2007, p.212) teigia, kad pelnas yra įmonės ekonominio vystymosi veiksnys, finansinė nauda, veiklos vertinimo kriterijus, ilgalaikio finansavimo šaltinis, pagrindinis dalykas. Be jo nevyktų konkurencija perkant ir parduodant prekes.

Remiantis klasikine ekonomikos teorija, kurią nagrinėja Qingbin, 2005, teigiama, kad pagrindinis verslo tikslas yra maksimalaus pelno siekimas. Kai kurie Lietuvos ekonomikos autoriai,

tokie kaip Lydeka B., Drilingas B., (2002 p. 75), Bagdžiūnienė V. (2005, p. 178), dalinai pritaria tokiai nuomonei ir paaiškina tokio suvokimo priežastį tuo, kad visi verslo sprendimai vienaip ar kitaip susijęs su šiuo (maksimalaus pelno) tikslo įgyvendinimu. Pelnas neatsiejamas nuo įmonės rodiklių, jis turi sąsajas su: turtu, kapitalu, įsipareigojimais, pajamomis, sąnaudomis ir kt. Jis leidžia spręsti apie gamybos efektyvumą, parduodamų prekių kiekį bei kokybę, savikainos lygį. Remdamiesi uždirbto pelno rodikliu galime spręsti apie įmonės pasiekimus ir nesėkmes. Todėl Mackevičius J. (2007, p. 219) pelną vadina įmonės darbo efektyvumo ir jos veiklos vertinimo matu.

Martinkus B., Žilinsko V. (2008, p. 53) teigimu pelnas išlieka kaip svarbiausiais įmonės, veiklos ar k.t. rezultatus apibūdinantis rodiklis.

Pelno šaltiniai, veiksniai ir paskirstymas gali būti skirtingi (27 pav.)

27 pav. Pelno jo šaltiniai, veiksniai, paskirstymas. Jėčiuvienė M. (2002, p. 31)

Pelnas suteikia galimybę įmonės plėtrai, investicijoms. Leidžia tinkamai įvertinti išteklių panaudojimą.

Pelno rodiklį lemia tiek pelno šaltiniai, tiek ir kiti veiksniai. Bendruoju atveju pelnui įtaką turinčios veiksniai galima skirstyti į vidinius ir išorinius, kurie yra skirtingai klasifikuojami. Sirutavičienės K. (2012, p. 52) remdamasi teorinėmis Mackevičiaus J., Poškaitės D., (1998, p. 63),

bei Lydekos, B. Drilingo B. (2002, p. 75) išvalgomis veiksniais skirsto pagal tai kam jie daro didžiausią įtaką. Tai gali būti veiksniai, kurie yra susiję su įmonės gamybine – ūkine veikla, jos turimais ištekliais bei jų panaudojimu per tam tikrą laikotarpį. Vidinių veiksmų įtaka tiesiogiai priklauso nuo savininko (vadovo) veiksmų, nes gamintojas didžiąją jų dalį pajėgia valdyti, galėdami koreguoti ir daryti jiems poveikį priklausomai nuo tikslų ir siekių.

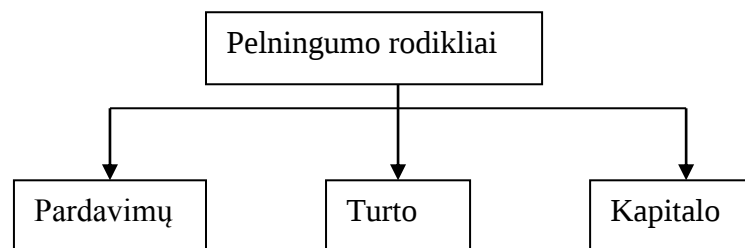
Išoriniai veiksniai, nepriklauso nuo savininkų (vadovų) arba netiesiogiai su jais susiję ir jų paveikti tiesiogiai neįmanoma. Tai: politiniais, teisiniais, visuomeniniais, kultūriniais, demografiniais, techniniais, ekonominiais veiksniai. Nors jų ir negalima tiesiogiai paveikti, tačiau jie turi labai didelę įtaką ir juos būtina pastoviai stebėti ir sekti, bei esant reikalui sureaguoti priimanč atitinkamus sprendimus.

Pagrindiniai pelno efektyvumą apibūdinantys rodikliai – pelningumo. Šių rodiklių pagalba galima efektyviai spręsti apie veiksmų įtaką pelnui ir priimti reikiamus sprendimus tai įtakai didinti ar mažinti.

2.2 Pelningumo rodikliai

Pelningumo rodikliai turbūt populiariausi ir dažniausia naudojami dėl to, kad jie padeda išskirti įmonės pelno didėjimo/mažėjimo veiksniai. Šie rodikliai yra būtini teikiant informaciją apie įmonę ir jais domisi tiek vadovai, akcininkai, investuotojai tiek ir analitikai, konkurentai ir klientai.

Pagrindinius pelningumo rodiklius galima suskirstyti į tris stambias grupes (28 pav.)

28 pav. Pelningumo rodiklių klasifikavimas Mackevičius J., 2006, p. 63

Pardavimų pelningumo rodikliai parodo pardavimo proceso pelningumą. Turto pelningumo rodikliai parodo turto valdymo racionalumą ir veiklos objektyvumą. Kapitalo pelningumas parodo jų investicijų pelningumą.

Kiekvieną šių grupių sudaro dar po keletą pelningumo rodiklių (1 lentelė)

1 lentelė. Pelningumo rodiklių klasifikavimas (Mackevičius J., Poškaitė D. (1998, p63))

Pelningumo rodikliai	Apibūdinimas
pardavimų pelningumas	pelno ir pardavimų apimties santykis, apibūdinantis veiklos rentabilumą
vidutinė pelningumo norma	pelno, gauto ataskaitiniais metais, ir balansinės turto vertės, gautos atskaičius nusidėvėjimą (amortizaciją) santykis
nuosavo kapitalo pelningumas	pelno ir nuosavo kapitalo santykis (rodiklis, apibūdinantis nuosavų finansavimo šaltinių panaudojimo efektyvumą)
pardavimų apimties ir apyvartinių lėšų (aktyvų) santykis	rodiklis, apibūdinantis apyvartinių lėšų cirkuliacijos efektyvumą
pardavimų apimties ir ilgalaikio turto vertės, gautos atskaičius nusidėvėjimą (amortizaciją) santykis	rodiklis, apibūdinantis ilgalaikio turto panaudojimo efektyvumą
ilgalaikio turto pelningumas pelno ir ilgalaikio turto vertės, gautos apskaičius nusidėvėjimą (amortizaciją), santykis,	apibūdinantis ilgalaikio turto panaudojimo efektyvumą
parduotos produkcijos savikainos ir pardavimų apimties santykis	rodiklis, apibūdinantis produkcijos gamybos savikainą (jo didėjimas rodo pelningumo mažėjimą)

Kuo smulkesnė rodiklių klasifikacija, tuo geriau galima nustatyti veiksnius darančius įtaką įmonės pelno kitimui. Bagdžiūnienė V. (2005,p. 178) teigia, kad norint tinkamai įvertinti pelningumo rodiklius reikia juos lyginti tarpusavyje, siekiant nustatyti jų kitimo tempus bei tendencijas. Pelningumo rodikliai gali būti lyginami su orientaciniais rodikliais (2 lentelė).

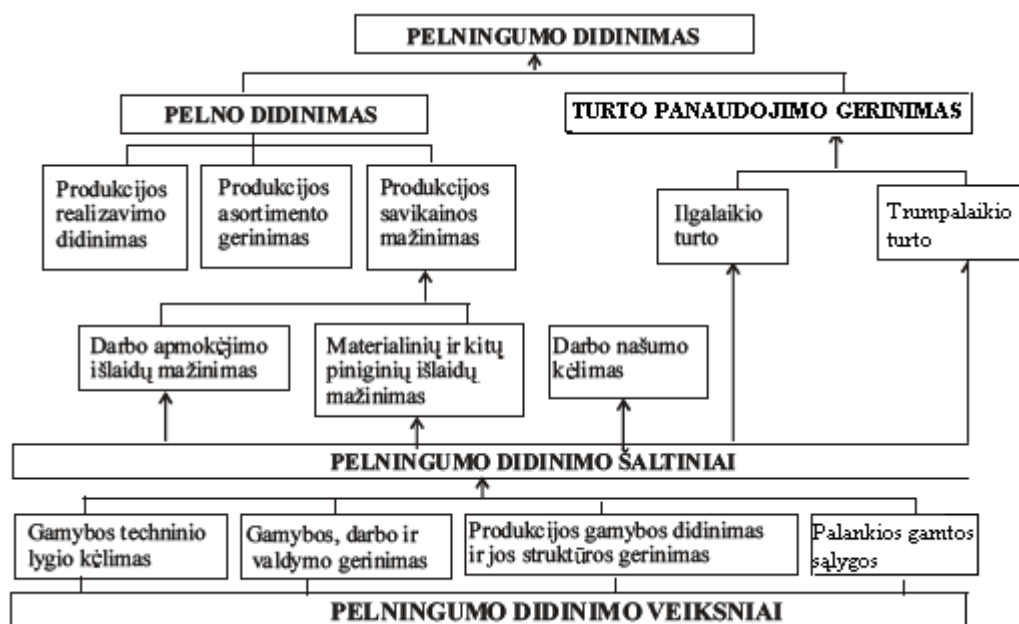
2 lentelė. Pelningumo rodiklių orientacinis vertinimo lygis (Sirutavičienės K. (2012, p.47))

Rodiklio pavadinimas	Vertinimo lygis				
	Labai geras	Geras	Patenkinamas	Nepatenkinamas	Blogas
Bendrasis pardavimų pelningumas	>35	>15	<15	<7	<0
Grynasis pardavimų pelningumas	>25	>10	<10	<5	<0
Turto pelningumas	>20	>15	>8	<8	<0
Nuosavo kapitalo pelningumas	>30	>20	>10	<10	<0

Mackevičius J., Poškaitė D., Villio L., (2011, p. 55) teigia, kad atliekant skaičiavimus būtinas nuoseklumas t.y. pirmiausia apskaičiuojamos jų reikšmės, nustatomi veiksniai, turėjusieji įtakos jų dydžiui ir pokyčiams. Labai svarbu išnagrinėti neigiamai veikiančių veiksnių priežastis bei pateikti pasiūlymus atskleistiems rezervams panaudoti .

2.3 Pelningumo gerinimo aspektai

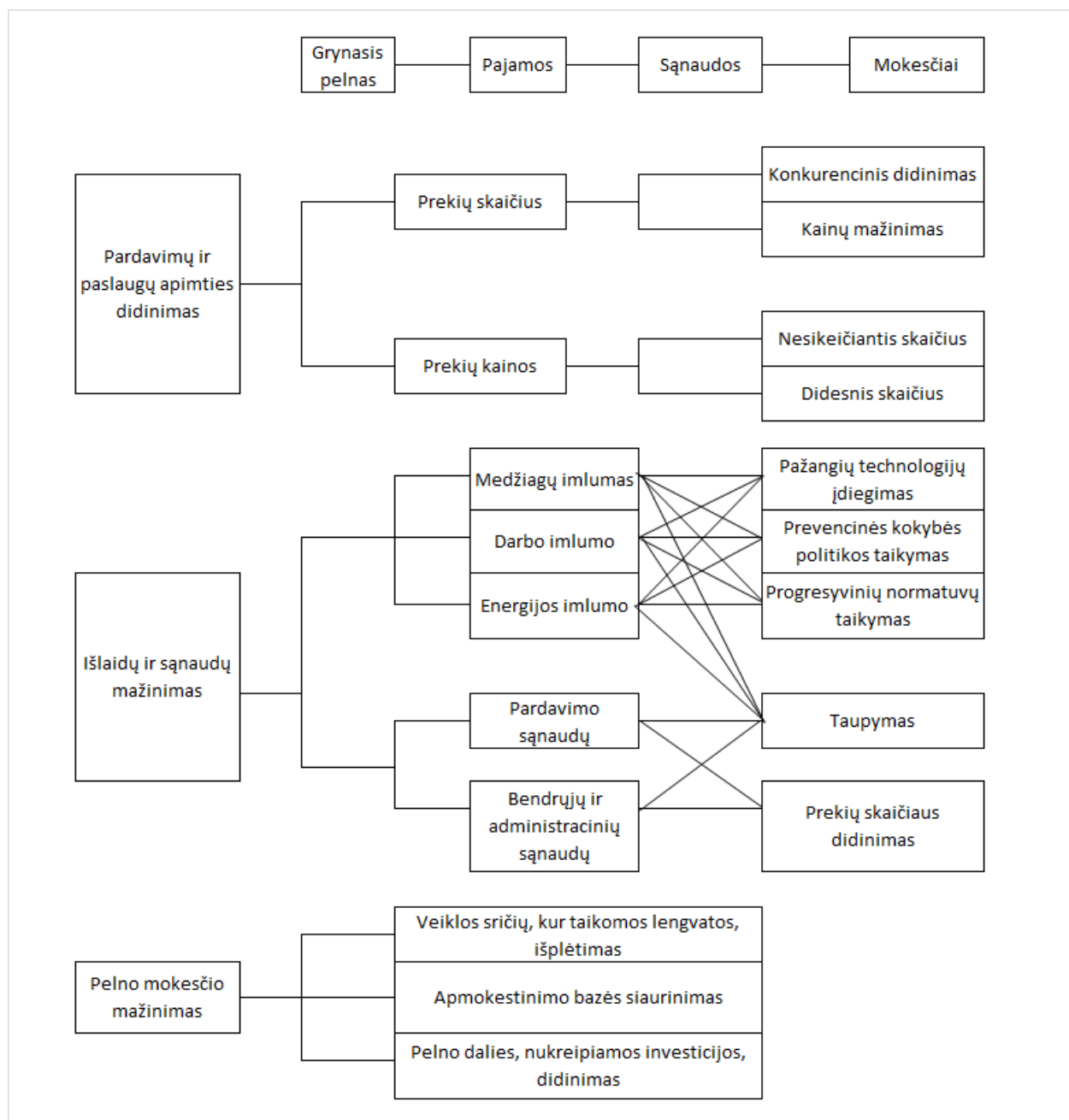
Pelningumo gerinimas apima ne vieną veiksnį, tai veiksmų visumą, iš kurių kiekvienas gali turėti įtakos pelningumui (29 pav.)

29 pav. Pelningumo didinimo veiksniai Jėčiuvienė M. (2002, p.32)

Pelningumo didinimas siejamas su pelno didinimu, bei turto panaudojimo gerinimu. Todėl norint didinti pelningumą reikia įvertinti ir pajamų ir balanso ataskaitų rodiklius.

Labai svarbų vaidmenį įmonėje vaidina grynasis pelnas. Grynasis pelnas, tai įmonės (juridinio asmens) uždirbtų bendrųjų pajamų dalis, kuri lieka atėmus įprastinės veiklos sąnaudas, ypatinguosius praradimus bei sumokėtus mokesčius (ekonomikos terminai, prieiga internete: <http://e-terminai.lt/ekonomika/grynasis-pelnas>). Grynąjį pelną įmonė gali naudoti savo nuožiūra iš jo mokami dividendai, vykdoma plėtra ir investicijos, todėl norint didinti pelną, labai svarbu didinti būtent grynąjį pelną. 30 paveiksle pateikiama grynojo pelno formavimui ir didinimui įtaką turinčių veiksmų schema.

30 pav. Grynojo pelno formavimo ir didinimo veiksniai V. Kvederaite (1996,p. 61)

30 paveiksle pateikta universali schema, kurią galima pritaikyti įvairiais atvejais keičiant įvairius veiksnius, kurie gali kardinaliai skirtis. Galiame išskirti tris stambius veiksnius kurie turi labai didelę įtaką pelnui, tai pardavimų didinimas, išlaidų mažinimas ir pelno mokesčio mažinimas.

Pardavimo masto didinimas. Pardėti naują verslą ar kurti naujus produktus naujoms rinkoms gana sunku. Todėl Pometko A. (2011) teigimu reikia pasirinkti arba didinti esamo produkto pardavimus arba didinti rinką. Mažiausiai rizikinga stengtis smarkiau konkuruoti jau esamu produktu esamose rinkose. Taigi, yra dvi strategijos kryptys: stipriau konkuruoti ir užsiimti inovacijomis – naujais produktais ir naujomis rinkomis. Stipriau konkuruoti jau esamais produktais

esamose rinkose ši strategija dažniausiai užtikrina didesnę pelną. Didinant pardavimus reikia siekti didesnio produktyvumo, o jis savo ruožtu skatina mažinti išlaidas ir didina pelningumą.

Išlaidų ir sąnaudų mažinimas. Išlaidas būtina nuolat kontroliuoti ir derinti su gera kokybe. Reikia atskirai analizuoti kintamas ir pastovias išlaidas ir imtis veiksmų joms mažinti.

Pagrindines sąnaudas sudaro veiklos sąnaudos. 11-ajame Verslo apskaitos standarte „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“ veiklos sąnaudos yra apibrėžiamos kaip patirtos per ataskaitinį laikotarpį išlaidos, susijusios su įprastine įmonės veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimo apimtį, išskyrus finansinę, investicinę bei kitą veiklą (11 VAS). Veiklos sąnaudos „Pelno (nuostolių) ataskaitoje“ yra išskiriamos į du pagrindinius straipsnius - pardavimo bei bendrąsias ir administracines sąnaudas.

Pardavimo sąnaudos - tai ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su prekių pardavimu ar paslaugų suteikimu per ataskaitinį laikotarpį.

Bendrosios ir administracinės sąnaudos nėra susijusios su pardavimo apimtimi. Jos susijusios su įmonės tipine veikla, sudarančia sąlygas pajamoms uždirbti.

Kiekviena įmonė veiklos sąnaudas grupuoja savaip, t.y. pagal įmonės veiklos pobūdį bei poreikį. Vienas iš sąnaudų kontrolės būdų yra sąnaudų lygio rodiklių apskaičiavimas, jis parodo įmonės tam tikros veiklos sąnaudų lygį arba kiek tam tikrų sąnaudų tenka vienam pardavimo litui“ (J. Mackevičius, 2007,). Apskaičiuoti šie rodikliai netiesiogiai apibūdina įmonės veiklos pelningumą, o pačios sąnaudos daro įtaką įmonės grynajam pelnui.

Pelno mokesčio mažinimas. Greimienė J. (2010 p.35-37) išskiria tokius pelno mokesčio mažinimo būdus, tai: įmonės išlaidos darbuotojų naudai; dividendų mokėjimas; parama; mokesčių nuostolių perkėlimas arba mokesčių nuostolių perdavimas.

Literatūroje pateiktas ne vienas pelningumo didinimo būdas. Tai susiję su tuo, kad pelningumas priklauso nuo daugelio veiksnių. Jam įtakos gali turėti tiek vidiniai, tiek išoriniai veiksniai. Koreguojant vidinius veiksnius ir atsižvelgiant ir laiku sureaguojant į išorinius galima koreguoti įmonės pelningumą ir siekti norimo rezultato.

3. AB „ROKIŠKIO SŪRIS“ VEIKLOS EFEKTYVUMO GERINIMAS

Planuojama, kad AB „Rokiškio sūris“ ir toliau 2014m. gamins fermentinius sūrius ir išrūgų produktus ir vykdys jų prekybą. 2014 m. AB „Rokiškio sūris“ įmonė planuoja vykdyti nepertraukiamą gamybą, išlaikant ankstesnių metų gamybos apimtis.

Didelį dėmesį įmonės skirs produktų saugai ir kokybei, klientų poreikių, aplinkosaugos reikalavimų tenkinimui.

AB „Rokiškio sūris“ gaminamos produkcijos kiekių kitimas per 2 metus kartu su 2014m. planu pateiktas 3 lentelėje .

3 lentelė. AB „Rokiškio sūris“ gaminamos produkcijos kiekių kitimas per 2 metus kartu su 2014m. planu

Produkcija /Metai	2012 m.	2013 m.	2014m planas	Pokytis t.	Pokytis proc.
Fermentinis sūris	35751	34807	35199	392	1,13
Išrūgos	1503	1612	2033	421	26,12
Lydytas sūris	797	815	875	60	7,36

Per paskutiniuosius 2 metus sparčiausiai augo išrūgų gamyba ir pardavimas, todėl planuojama jų gamybą padidinti iki 26 proc. Lydyto sūrio gamyba taip pat didinti iki 7,36 proc. o fermentinio sūrio tik 1,13 proc.

Padėtis Rusijoje vis dar nėra stabili ir įvedami nauji draudimai embargai, maito mokesčiai ir panašiai, kas trukdo normaliam rinkos vystymuisi, todėl 2014 m. AB „Rokiškio sūris“ produkcijos į Rusiją eksportas sumažėjo. AB „Rokiškio sūris“ pardavimai į Rusiją 2013 metais tesudarė 10-15% nuo visų įmonės pardavimų, todėl tikimasi, kad plečiama rinka, pieno kainų mažėjimas kompensuos eksporto į Rusiją nutraukimą. Reklamos didinimas ir pieno kainų mažėjimas leis įmonei sėkmingai konkuruoti kitose rinkose, tačiau rinkas užimti nėra taip paprasta, todėl tikimasi, kad pardavimai išaugs tik 4 proc. Didžiausią pardavimų augimą AB „Rokiškio sūris“ planuoja kitose šalyse (4 lentelė)

4 lentelė. 2012m. – 2013 m. ir 2014m. pardavimo rinkos

	2012 m.		2013 m.		2014 m. prognozė	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Lietuva	241387	30,31	247947	28,79	252906	28
Europos šalys	400368	50,27	445011	51,66	458361	51
Kitos šalys (įskaitant JAV ir Japoniją)	154652	19,42	168397	19,55	184542	21
Viso	796407	100	861355	100	895809	100

AB „Rokiškio sūris“ didina vietinės žaliavos supirkimo kvotas ir planuoja, kad 2014 m. gamybai patenkinti ji supirks 7,2 proc. pieno daugiau (1435,55 tūkst. t.). Natūralaus pieno kaina turi tendenciją kisti, tačiau remianti žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis ji kai kuriais mėnesiais gali žymiai sumažėti (5 lentelė).

5 lentelė. Pieno supirkimo kainų kitimo tendencijos (žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras)

Mėnuo	Natūralaus pieno supirkimo kaina	
	2013 m.(Lt/t)	2014 m. planas(Lt/t)
Sausis	1178	1453
Vasaris	1160	1448
Kovas	1169	1413
Balandis	1114	1336
Gegužė	1143	1183
Birželis	1118	1102
Liepa	1156	1050
Rugpjūtis	1219	994
Rugsėjis	1355	954
Spalis	1460	1003
Lapkritis	1439	1031
Gruodis	1421	1023

Lietuvoje vis dar vyrauja smulkūs pieną gaminantys ūkiai. Didelis pieno tiekėjų skaičius bei jų išsidėstymas plačiame regione didina pieno kokybės tyrimų ir pieno surinkimo-suvežimo ir apskaitos kaštus.

Be to, smulkūs pieno ūkiai neužtikrina pakankamos ir stabilios pieno kokybės, apsunkina investicijas į pieno ūkius. Lietuvoje pieno gamyboje ryškus sezoniškumas: žiemą ir vasarą pieno supirkimas skiriasi bene dukart. Tai mažina pieno perdirbimo įmonių veiklos efektyvumą, įrengimų panaudojimo laipsnį bei darbuotojų atleidimą ne sezono metu.

Per pastaruosius metus padidėjo gyventojų, ypač jaunų žmonių migracija iš Lietuvos. Trūksta kvalifikuotos darbo jėgos. Maži atlyginimai, lyginant su ES šalimis. Mažas gimstamumas. Tai pagrindiniai veiksniai turintys įtakos AB „Rokiškio sūris“ veiklai, plėtrai ir pardavimams.

3.1 Pelno (nuostolio) ataskaitos prognozavimas

Išanalizavus galimus veiklos efektyvumo gerinimo būdus buvo pasirinkta mažinti pardavimo savikainą bei mažinti veiklos sąnaudas.

Pardavimo pajamas planuojama didinti remiantis šiomis prielaidomis:

- Planuojama, kad pardavimo pajamos didės 4 proc., tam įtakos turės Rusijos rinkos keitimas kitomis rinkomis, ten įdirbis mažesnis, todėl didelis pardavimų augimas neplanuojamas.;

6 lentelė Pardavimo pajamų prognozė

Produkcija /Metai	2013 m.	2014 m.	Pokytis tūkst. Lt	Pokytis proc.
Fermentinis sūris	675693	703228	27535	4,08
Išrūgos	75252	79523	4271	5,68
Lydytas sūris	44705	44709	4	0,01
Viso	795650	827460	31810	4,00

Padidėjus pardavimo pajamoms 4 proc. (6 lentelė), o tai sudaro 827476 tūkst. Lt

AB „Rokiškio sūris,, savikaina nedidės daugiau kaip 1,5 proc. Taip atsitiks dėl naujų technologijų ir kintančių pieno kainų. Tikimasi kad savikaina padidės iki 722096 tūkst. Lt

Pardavimo savikaina susideda ne tik iš žaliavų. Detalesnė savikainos prognozė pateikta 7 lentelėje.

7 lentelė Pardavimo savikainos prognozė

Straipsniai	2013 m.	2014 m.	Pokytis tūkst. Lt	Pokytis, proc.
Pardavimo savikaina	711425	722096	10671,0	1,5
Žaliavos	621456	632693	11237,0	1,8
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	3541	3541	0,0	0,0
Nusidėvėjimas ir amortizacija	9632	9632	0,0	0,0
Komunalinės paslaugos	68652	67966	-686,0	-1,0
Remontai	4742	4742	0,0	0,0
Kita	3402	3522	120,0	3,5

Nors ir pastebimas žaliavų kainos kritimas (7 lentelė), tačiau didinant pajamas ir plečiant prekybą žaliavų suma didės 1,8 proc. Remiantis kainų prognozėmis ir galimu dujų pigimo tikimasi komunalinių paslaugų sutaupyti 1 proc. kitos išlaidos gali padidėti iki 3,5 proc. Kitos išlaidos gali didėti nes nėra tiksliai prognozuojami galimas gamybos brokas ar nuostolis dėl realizacijos trikdžių.

AB "Rokiškio sūris" **veiklos sąnaudas** planuojama kad pakis apie 1,5 proc. Tam įtakos turės:

- Logistikos sąnaudų didėjimas dėl vežimo trikdžių Baltarusijoje. Jos didės apie 1,4 proc.
- Konsultavimo, mokymų, apskaitos paslaugas planuojama didinti 0,1 proc.
- Automobilių nuoma mažės apie 10 proc.
- Ieškant naujų rinkų ir plečianti įmonės visada turi daugiau dėmesio skirti reklamai, todėl reklamos išlaidos padidės proporcingai ieškomoms naujoms rinkoms, kurios įvertinus Rusijos rinkos atsisakymui ir planuojamiems naujiems pardavimams išlaidos reklamai turėtų padidėti apie 15 proc.
- Likusias sąnaudas planuojama palaikyti 2013 metų lygio.

8 lentelė. Veiklos sąnaudų prognozė

	2013 m.	2014 m.	Pokytis, tūkst. Lt	Pokytis, proc.
Pardavimų sąnaudos	26984	27388	404,00	1,5
Reklama	872	1003	131,00	15,02
Logistika	26112	26516	404,00	1,5
Administracinės sąnaudos	24982	25357	375,00	1,5
Automobilių veiklos nuoma	3533	3177		-10,08

Remiantis prielaidomis 8 lentelėje pateikiama veiklos sąnaudų prognozė (9 lentelė)

9. Lentelė Pardavimo ir rinkodaros sąnaudos

	2013	2014	Pokytis, tūkst. Lt	Pokytis, proc.
Pardavimų sąnaudos	26984	27519	535,00	1,98
Reklama	872	1003	131,00	15,02
Logistika	26112	26516	404,00	1,55

Visos su rinkodara ir pardavimais susijusios sąnaudos didės, tam įtakos turės plėtimasis ir įsitvirtinimas kitose rinkose, bei galimi tranzito nuostoliai. Reklamos išlaidos didės apie 15,02 proc. kas sudarys 131 tūkst. Lt, o logistikos išlaidos gali didėti iki 1,55 proc., kas sudarys 404 tūkst. Lt.

Administracinėse sąnaudose planuojama kad kis tik automobilių veiklos nuoma, kuri sumažės apie 10,08 proc., bei padidės išlaidos konsultavimui ir mokymui, tačiau šios išlaidos didės labai nežymiai, todėl administracinėms sąnaudoms įtakos neturės. Bendrai administracinės sąnaudos sumažės 1,43 proc., kas sudarys 356 tūkst. Lt

Pelno nuostolio ataskaitoje (10 lentelė), kurioje matyti, kad pardavimo sąnaudos padidėjo 1,5 proc. Administracinės sąnaudos sumažėjo 1,43 proc. Bendrai veiklos sąnaudos padidės 1,5 proc. arba 404 tūkst. Lt. Prognozuojamais 2014 metais veiklos sąnaudos sudarys 52745 tūkst. Lt.

10 lentelė. Pelno nuostolio ataskaita 2013 – 2014 m.

Eil. Nr.	Straipsniai	2013 m.	2014 m.	Pokytis tūkst. Lt	Pokytis proc.
I.	Pardavimo pajamos	795650	827476	31826	3,85
II.	Pardavimo savikaina	711425	722096	10671	1,48
III.	Bendrasis pelnas	84225	105380	21155	20,07
IV.	Pardavimų ir rinkodaros sąnaudos	26984	27519	535	1,94
V.	Bendrosios ir administracinės sąnaudos	24982	24596	-386	-1,57
VI.	Tipinės veiklos pelnas	32259	52635	20376	38,71
VII.	Kitos veiklos pajamos	55593	55593	0	0,00
VIII.	Kitos veiklos sąnaudos	20195	20195	0	0,00
IX.	Kiti veiklos pelnai (nuostoliai)	361	361	0	0,00
X.	Finansinė veikla	722	722	0	0,00
XI.	Veiklos pelnas	117567	159098	41531	26,10
XII.	Pelnas prieš apmokestinimą	200866	242801	41935	17,27
XIII.	Pelno mokestis	2334	8261	5927	71,75
XIV.	Grynasis pelnas	198532	234540	36008	15,35

Remiantis pateiktomis pardavimo pajamų, pardavimų savikainos bei veiklos sąnaudų prielaidų prognozėmis buvo apskaičiuota pelno (nuostolio) ataskaitos prognozė 2014 metams.

Kaip matome 10 lentelėje, AB „Rokiškio sūris“ pardavimo pajamos nuo 795650 tūkst. Lt išaugs iki 827476 tūkst. Lt. Pardavimų savikaina nuo 711425 tūkst. Lt išaugs iki 722096 tūkst. Lt. Veiklos pelnas 2014 metais išaugs iki 52635 tūkst. Lt, t.y. padidės 38,71 proc. arba 203776 tūkst. Lt. Kitos veiklos pajamos, liks nepakitę ir sudarys 361 tūkst. Lt. Finansinė veikla taip pa išliks stabili 722 tūkst. Lt.

Veiklos pelnas 2014 metais sudarys 159098 tūkst. Lt, t.y. išaugs 35,33 proc. Arba išaugs iki 159098 tūkst. Lt.

Pelnas prieš apmokestinimą išaugs 17,27 proc. ir sudarys 41935 tūkst. Lt. 2014 prognozuojamais metais priskaičiuojamas 15 proc. pelno mokestis, kuris sudarys 8261 tūkst. Lt ir padidės 5927 tūkst. Lt. Grynasis pelnas prognozuojamais 2014 metais išaugs 15,35 proc. arba 36008 tūkst. Lt ir sudarys 234540 tūkst. Lt.

3.2 AB „Rokiškio sūris” balanso ataskaitos prognozavimas

Išanalizavus AB „Rokiškio sūris“ balanso ataskaitą labai didelių kitimų nepastebėta, todėl atliekant turto dalies balanso prognozavimą reikia remtis šiomis prielaidomis:

- Planuojamas transporto priemonių nusidėvėjimas 10 proc.;
- Planuojama atnaujinti dalį programinės įrangos, t.y. investuoti į ilgalaikį nematerialųjį turtą 6 tūkst. Lt, o turima programinė įranga amortizuojasi vidutiniškai 33 proc.;
- Planuojamas 4 proc. pastatų nusidėvėjimas;
- Planuojama suteikti paskolų 5 proc. daugiau nei 2013m.
- Investicinis turtas, parduoti turimas finansinis turtas, kitos gautinos sumos, kitas ilgalaikis turtas planuojama, kad išliks nepakitę.
- Planuojamas atsargų, žaliavų ir pakavimo medžiagų augimas, 1,5 proc., ;
- Gautinos sumos planuojama, jog didės pagal pardavimo pajamas, t.y. 4 proc.;

Remiantis nurodytomis prielaidomis 11 lentelėje pateikiama balanso turto dalies prognozė. Iš jos matome, kad turtas 2014 metais didės 0,46 proc. arba 2223 tūkst. Lt.

11 lentelė. AB „Rokiškio sūris „ turto dalies balanso prognozė 2014 m.

Eil. Nr.	Turtas	2013 m.	2014 m.	Pokytis tūkst. Lt	Pokytis proc.
A.	Ilgalaikis turtas	173278	168166	-5112,00	-2,95
I.	Materialusis turtas	100508	94478	-6030,00	-6,00
II.	Nematerialusis turtas	117	123	6,00	5,13
III.	Investicijos į dukterines	28341	28341	0,00	0,00
IV.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas	2612	1535	-1077,00	-41,23
V.	Pardavimui skirtas finansinis turtas	0	0	0,00	0,00
VI.	Kitos gautinos sumos	1928	1928	0,00	0,00
VII	Suteiktos paskolos	39772	41761	1989,00	5,00
B.	Trumpalaikis turtas	307245	345667	38422,00	12,51
I.1	Atsargos	119110	120900	1790,00	1,50
I.1.1	Žaliavos ir pakavimo gaminiai	111258	112927	1669,00	1,50
I.1.2	Pagaminta produkcija	7752	8062	310,00	4,00
I.2	Išankstiniai apmokėjimai	0	0	0,00	0,00
II	Per vienerius metus gautinos sumos	139058	144620	5562,00	4,00
II.1	Pirkėjų įsiskolinimas	31204	30736	-468,00	-1,50
II.2	Kitos gautinos sumos	107854	116731	-8877,00	8,23
III.	Kitas trumpalaikis turtas	0	0	0,00	0,00
IV.	Pinigai ir jų ekvivalentai	17873	49411	31538,00	176,46
	TURTAS IŠ VISO	480523	513833	33310,00	6,93

Ilgalaikis turtas 2014 metais sumažės 5112 tūkst. Lt arba 2,95 proc. ir sudarys 168166 tūkst. Lt. Ilgalaikis materialus turtas sumažės 6 proc. arba 6030 tūkst. Lt. Pastatų vertė sumažės 4 proc.

dėl nusidėvėjimo, o transporto priemonės 10 proc. dėl nusidėvėjimo. Investicinis turtas planuojama, jog išliks nepakitęs, t.y. sudarys 28341 tūkst. Lt. Suteiktos paskolos išaugs 5 proc. ir sudarys 41761 tūkst. Lt. Nutarta didinti paskolų lygį nes įmonė turi pakankamai lėšų.

Prognozuojamais 2014 metais trumpalaikis turtas didės 12,51 proc. arba 38422 tūkst. Lt. Atsargų vertė didės 1,5 proc. ir sudarys 120900 tūkst. Lt., planuojamas toks pats ir žaliavų ir pakavimo medžiagų augimas. 4 proc. arba 5562 tūkst. Lt padidės gautinos sumos. Pinigai ir pinigų ekvivalentai išaugs iki 49411 tūkst. Lt.

Kapitalo dalies balanso prognozavimas atliekamas remiantis tuo, kad nepaskirstytas pelnas augs priklausomai nuo grynojo pelno didėjimo.

12 lentelė. AB “Rokiškio sūris“ kapitalo dalies balanso prognozė 2014 m.

Eil. Nr.	Turtas	2013 m.	2014 m.	Pokytis tūkst. Lt	Pokytis proc.
C.	Nuosavas kapitalas	328810	359434	-30624,00	9,31
I.	Kapitalas	35868	35868	0,00	0,00
II.	Akcijų priedai	41473	41473	0,00	0,00
III.	Rezervai	40287	40287	0,00	0,00
IV.	Nuosavos akcijos	3868	3868	0,00	0,00
V.	Kiti rezervai	46230	46230	0,00	0,00
VI.	Nepaskirstytasis pelnas	328810	359434	-30624,00	9,31

12 lentelėje pagal prognozavimo prielaidas buvo apskaičiuotas 2014 metų balanso ataskaitos kapitalo dalis. Kapitalo ir rezervų dalyje kis nepaskirstytas pelnas, kurį įtakoja uždirbtas grynas pelnas. Nepaskirstytas pelnas išaugs 18,14 proc. ir sudarys 199444 tūkst. Lt. Nuosavas kapitalas padidės būtent dėl to, nes kiti su akcijomis susiję rodikliai nesikeis.

Balanso ataskaitos **įsipareigojimų dalies** prognozavimas atliekamas remiantis šiomis prielaidomis:

- Finansinės skolos mažės 1,5 proc.,
- Pelnas ir pelno mokestis didės proporcingai grynajam pelnui
- Prekybos ir kitos mokėtinos sumos didės 1,5 proc.

13 lentelė. AB “Rokiškio sūris” įsipareigojimų dalies balanso prognozė 2014 m.

Eil. Nr.	Turtas	2013 m.	2014 m.	Pokytis tūkst. Lt	Pokytis proc.
D.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	12852	12889	-37,00	0,29
I.	Finansinės skolos	4056	3995	61,00	-1,50
II.	Atidėtas pelno mokesčio įsipareigojimai	6847	6916	-69,00	1,01
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	1949	1978	-29,00	1,49
E.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	138861	140944	-2083,00	1,50
I.	Pelno mokesčio įsipareigojimas	1643	1941	-298,00	18,14
II.	Finansinės skolos	78131	76959	1172,00	-1,50
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	795	827	-32,00	4,03
IV.	Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	58292	59166	-874,00	1,50
V.	Atidėjiniai	0	0	0,00	0,00
	ĮSIPAREIGOJIMAI IŠ VISO	151713	153833	-2120,00	1,40

Kaip matome 13 lentelėje, AB “Rokiškio sūris” balanso ataskaitos įsipareigojimų dalies prognozėje, įsipareigojimai 2014 metais nuo 151713 tūkst. Lt padidės iki 153833 tūkst. Lt., t.y. 1,4 proc. arba 2120 tūkst. Lt.

Ilgalaikiai įsipareigojimai prognozuojamais 2014 metais didės 0,29 proc. arba 37 tūkst. Lt. Ilgalaikės paskolos gautos iš bankų mažės 1,5 proc. ir sudarys 3995 tūkst. Lt. Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai planuojama, jog sumažės 1proc., ir sudarys 6916 tūkst. Lt

Trumpalaikiai įsipareigojimai prognozuojamais 2014 metais padidės 1,5 proc. arba 2083 tūkst. Lt ir sudarys 140944 tūkst. Lt. Ilgalaikių paskolų gautų iš bankų trumpalaikės dalys sumažės 1,5 proc. arba 1172 tūkst. Lt. Prekybos mokėtinos sumos augs pagal pardavimų savikainą ir sudarys 59166 tūkst. Lt, kadangi didėjant pardavimų apimčiai reikės įsigyti daugiau žaliavų, kurios įtakos prekybos skolas tiekėjams. Ateinančio laikotarpio pajamos didės proporcingai pajamos t.y. 4 proc. bendrai prekybos ir kitos mokėtinos sumos išaugs 1,5 proc. iki 874 tūkst. Lt. Pelno mokesčio įsipareigojimai sudarys 1941 tūkst. Lt.

Įsipareigojimai iš viso padidės 1,4 proc. ir sudarys 153833 tūkst. Lt.

3.3 AB “Rokiškio sūris” santykinų rodiklių prognozavimas

Pagal prognozuojamą AB “Rokiškio sūris” balanso ir pelno (nuostolio) atskaitas buvo prognozuoti ir santykiniai rodikliai (14 lentelė).

14 lentelė. AB “Rokiškio sūris” santykinų rodiklių prognozė 2014 m.

	2013 m.	2014 m.	Pokytis
Pelningumo rodikliai			
Bendras pelningumas	10,59	12,74	2,15
Grynas pelningumas	24,95	28,34	3,39
Turto pelningumas	41,32	45,65	4,33
Nuosavo kapitalo pelningumas	60,38	65,25	4,87
Likvidumo rodikliai			
Bendras likvidumas	2,21	2,45	0,24
Greitas likvidumas	1,35	1,59	0,24
Kritinis likvidumas	0,13	0,35	0,22
Apyvartumo rodikliai			
Atsargų apyvartumas	5,97	5,97	0
Pirkėjų skolų apyvartumas	25,5	26,92	1,42
Skolų tiekėjams apyvartumas	12,2	12,2	0
Viso turto apyvartumas	1,66	1,61	-0,05
Investiciniai rodikliai			
Pelnas tenkantis vienai akcijai	0,93	0,98	0,05

Kaip matome iš 14 lentelės, 2014 prognozuojamais metais bendrasis pelningumas padidėtų ir sudarytų 12,74 proc. Tokį pokytį lemtų pajamų augimas 4 proc. , o savikainos tik 1,5 proc.

Grynasis pelningumas prognozuojamais 2014 metais didėtų iki 28,34 proc., tai yra net 3,39 punkto. Šis rodiklis byloja apie išaugusį grynąjį pelną, kas rodo, jog įmonės veiklos būklė pagerėjo ir įmonė uždirbo daugiau.

Turto pelningumas 2014 metais išaugtų 4,33 punkto ir sudarytų 45,65 proc. tai rodo, kad įmonė efektyviau pradės naudotis turimu turtu.

Nuosavo kapitalo pelningumas 2014 metais pasiektų 65,25 proc. Tai rodo, kad savininkų investuotas kapitalas pradės nešti daugiau pelno.

Apskaičiavus pelningumo rodiklius galima teigti, kad AB “Rokiškio sūris” pelnas didėtų, tam įtakos turėtų pardavimo pajamų padidėjimas.

Likvidumo rodikliai kinta nežymiai, tačiau gerėja ir pagerėjimas siekia 0,24 punkto.

Apyvartumo rodikliuose labiausia kinta pirkėjų skolų apyvartumas, kuris padidėja 1,42 punkto. Atsargų apyvartumas ir skolų tiekėjams apyvartumas nekinta. O viso turto apyvartumas sumažėja 0,05 punkto.

Grynojo pelno augimas lemia pelno tenkančio vienai akcijai didėjimą, nes akcijų skaičius nepakito, o pelnas padidėjo.

IŠVADOS

1. AB „Rokiškio sūris“ finansinės būklės analizė parodė, kad įmone visu tiriamuoju periodu dirbo pelningai. Pastebimas jos turto kitimas. 2011m. įmonė turėjo turto už 41276 tūkst. Lt 2012 metais buvo pastebėtas turto mažėjimas (3,83 proc.), o 2013 m. turto padidėjo. Per analizuojamą laikotarpį jos turto padidėjo 16,42 proc. Ilgalaikio turto kitimui didžiausi įtaką turėjo materialaus turto kitimas (didžiąją dalimi dėl nusidėvėjimo). 2012 metais materialaus turto sumažėjo 108070 tūkst. Lt. Bendras materialus turto mažėjimas per analizuojamą laikotarpį sudarė 15,34 proc. Suteiktų paskolų rodiklis kas metai augo. 2012 metais suteiktų paskolų vertė padidėjo 23,34 proc. , o 2013 m. dar 14,25 proc. Trumpalaikio turto kitimui didžiausią įtaką turėjo per vienerius metus gautinos sumos; atsargos ir pinigai ir jų ekvivalentai. Analizuojant 2013 metų duomenis nustatyta, kad trumpalaikio turto įmonė turėjo už 307245 tūkst. Lt, tai yra 37,43 proc. daugiau nei 2012 metais, bei 29,16 proc. daugiau nei 2011 metais. Atsargų, vertė įmonėje 2013 metais buvo 37,205 proc. didesnė negu 2012 metais dėl žaliavų ir pakavimo medžiagų didėjimo, kurį sudarė 111258 tūkst. Lt. Atsargų didėjimą AB „Rokiškio sūris“ galima paaiškinti 31,32 karto išaugusia pagaminta produkcija. Per vienerius metus gautinų sumų 2013 metais buvo 47,26 proc. daugiau negu 2012 metais.

2012 metais pardavimai išaugo 5,02 proc., o savikaina išaugo 8,97 proc. lyginant su 2011 metais. 2013 metais, pardavimo pajamos padidėjo 9,91 proc., o pardavimo savikaina išaugo 6,55 proc. Bendras pardavimo pajamų padidėjimas per 2011-2013 metus sudarė 15,42 proc., o pardavimo savikaina tuo tarpu padidėjo net 16,11 proc.

2011 metais pasiektas didžiausias tiriamo laikotarpio bendrasis pelningumas 11,12 proc., 2012 m. bendrojo pelningumo rodiklis sumažėjo iki 7,7 proc. , o 2013 metų bendrojo pelningumo lygis padidėjo iki 10,59 proc. visais analizuojamais metais šis vidurkis buvo žemesnis nei šakos.

Grynasis pelningumas 2011 metais buvo 2,88 proc. 2012 metais, dėl padidėjusios savikainos ir santykinai padidėjusių sąnaudų, siekė vos 1,98 proc., 2013 metais įmonės siekė 8,07 proc. Šis rodiklis už šakos rodiklį buvo mažesnis tik 2012m.

Nuosavo kapitalo pelningumas, 2011 m. siekė 7,73 proc. 2012 metais, šis rodiklis buvo lygus 5,34 proc., 2013 metais jis padidėjo iki 19,54 proc. 2012m. nuosavo kapitalo pelningumas buvo žemesnis už šakos.

2011 metais turto pelningumo rodiklis siekė 4,82 proc., 2012 metais šis rodiklis nukrito ir siekė tik 3,61 proc. , 2013 metais įmonės turto pelningumas padidėjo iki 13,37 proc.

Turto apyvartumo analizė parodė, kad vienas turto litas daugiausiai pajamų sukūrė 2012 metais, kuomet rodiklio reikšmė siekė 1,82. 2011 metais turto apyvartumo rodiklis buvo 1,67 ,o

2013 metais pardavimo pajamos padidėjo ir stabilizavosi savikaina. Apyvartumas sumažėjo dėl turto augimo ir siekė 1,66, kai tuo tarpu šakos – 2,2.

Įmonės ilgalaikio turto apyvartumas 2011-2013 metais vertinamas kaip labai geras, nes viršijo teorinę 1,5 karto per metus ribą. Nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis 2011-2013 metais buvo mažesnis, nei šakos nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis. 2011 metais įmonės rodiklis siekė 2,68 karto, kai tuo tarpu šakos buvo 3,96 karto. 2012 metų nuosavo kapitalo apyvartumo rodiklis, dėl padidėjusių pajamų, padidėjo iki 2,7 karto, tačiau vis dar buvo mažesnis už stabilų šakos, kuris sudarė 3,96 karto. Pakilus pardavimams ir kapitalo vertei 2013m. rodiklis sumažėjo iki 2,42 karto, kai to tarpu šakos truputį pakilo ir siekė 3,97 karto.

Atsargų apyvartumas parodo, kiek kartų per metus buvo atnaujintos atsargos. Kuo didesnis apyvartumas, tuo greičiau juda atsargos, tai yra jos greičiau realizuojamos ir uždirbami pinigai. Didesnis atsargų apyvartumas mažina įmonės investicijas į atsargas ir didina atsargų valdymo efektyvumą.

2011 metais atsargų apyvartumas siekė 7,02, 2012 m. šis rodiklis padidėjo iki 7,69, o 2013 m. atsargų apyvartumas pats blogiausiai ir siekia 5,9, kai tuo tarpu šakos siekė 9,99.

Problema - bendras apyvartumo rodiklis, bei turto apyvartumo rodiklis, jie žemesni nei šakos. Todėl sudarinėjant veiksmų planą į tai reiktų didinti pelningumą. Turto apyvartumas padidėtų suaktyvinus pardavimus. Jei pardavimai suaktyvėtų, tai atsargų apyvartumas, per daug nedidinant gamybos apimčių – pagerėtų. Todėl sudarinėjant veiksmų planą reiki didesnę dėmesį skirti pelningumo didinimui ir apyvartumo skatinimui

2 . Teorinė pelno ir pelningumo skatinimo teorijos analizė parodė, kad pelningumas siejamas su labai daug veiksnių. Jam įtakos gali turėti tiek išoriniai tiek vidiniai veiksniai, kurių įtaka rodiklių kitimui gali būti labai didelė. Tačiau vidinius veiksnius įmonė gali valdyti pati, o prie išorinių galima tik prisitaikyti ir jiems pasirengti juos stebint ir sekant. Išskirti teoriniai pelningumo skatinimo veiksniai leido sudaryti prielaidas įmonės veiklos efektyvumo tobulinimui.

4. Prognozuojant AB „Rokiškio sūris“ 2014 metų finansines ataskaitas buvo įvertinti veiksniai galintys turėti įtakos pelningumui. Didžiausia dėmesys skirtas naujų rinkų paieškai, bei išorinių veiksnių, turinčių įtakos savikainos didėjimui, analizei. Sudarytos prielaidos bendrojo pelningumo rodiklį leido padidinti iki 12,74 proc. (2,15 proc.) o grynojo pelningumo rodiklis padidėtų 3,39 proc. (iki 28,34)tai rodo, kad įmonė uždirbo daugiau ir jos veiklos būklė pagerėjo. Padidėjo ir nuosavo kapitalo pelningumo rodiklis, kurio augimas siekia 4,87 proc. Atsargų apyvartumas nepakistų, tačiau pirkėjų skolų apyvartumas padidėtų 1,42 proc. Visi šie pakitimai susiję su įmonės veiklos efektyvumo padidėjimu.

Ateityje vykdant veiklos efektyvumo gerinimą rekomenduojama:

1. nuolat analizuoti esamą vidinių ir išorinių veiksnių situaciją, stebėti konkurentus, ir atsižvelgiant į besikeičiančias sąlygas koreguoti savo veiksmus.
2. plėsti rinkos dalį Japonijoje, JAV, Kinijoje, nes produkcijos nukreipimas į minėtų šalių rinkas leistų sumažinti praradimus Rusijoje, kadangi ši rinka yra labai rizikinga.
3. tobulinti turto naudojimo galimybes, parduodant įmonės veiklai nenaudingą turtą, bei mažinti atsargų ir žaliavų kiekius.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. AB „Rokiškio sūris“ Peržiūrėta 2015, kovo 01,
dresu: <http://www.rokiskio.com/lt/suris/pagrindinis-menu/apie-rokiskio-imoniu-grupe/istorija.html>
2. Akcijos, Peržiūrėta 2015, kovo 23, adresu:
[http://www.investologija.lt/LT/akcijos/431/2/akcijos-santykiniai-akciju-vertinimo-rodikliai-\(7-paskaita\)/akcijos-pelnas-akcijai-eps/](http://www.investologija.lt/LT/akcijos/431/2/akcijos-santykiniai-akciju-vertinimo-rodikliai-(7-paskaita)/akcijos-pelnas-akcijai-eps/)
3. Bagdžiūnienė, V. (2005). Įmonių veiklos planavimas ir analizė. Esmė ir verslo situacijos. Vilnius: Conto litera. P.29-68
4. Buškevičiūtė E., Mačerinskienė I. (1998) Finansų analizė : mokomoji knyga Kaunas, 1998. P. 18-24
5. Dividendai akcijai, Peržiūrėta 2015, kovo 23, adresu:
<http://www.auditum.lt/index.php/finansiniu-rodikliu-skaiciuokles/20-investiciniai-rodikliai/149-dividendai-akcijai.html>
6. Ekonomikos terminų žodynas. Peržiūrėta 2015, kovo 21, adresu:
<http://ekonomika.tv3.lt/ekonomikos-terminu-zodynas/pelnas#ixzz3aqy7VmF2>
7. Ekonomikos terminai, Peržiūrėta 2015, kovo 15, adresu: <http://e-terminai.lt/ekonomika/grynasis-pelnas>
8. Finansinė analizė, Peržiūrėta 2015, kovo 21, adresu: <http://www.versloplanas.info/rengimas-es-paramai-gauti/finansine-analize.html>
9. Greimienė.(2010) Legalūs pelno mokesčio mažinimo būdai. *Vadovas*, Nr.10 p. 35-37
10. Janovič V. (2012) Įmonių perspektyvinė finansinė analizė. *Business systemsand economics*. No. 2 p. 54
11. Jėčiuvienė M. (2002) Ekonomikos loginės struktūrinės schemos . Vilnius. P. 30-32
12. Kačergienė V., ,Martirosianienė L. Finansinė analizės reikšmės audito procese. Peržiūrėta 2015, kovo 24, adresu etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.../content
13. Kvedaraitė, V. (1996). Pelningumo analizė ir prognozavimas. Vilnius: Lietuvos informacijos institutas. p.61
14. Lazauskas J. (2005) Įmonės ūkinės ir komercinės veiklos ekonominė analizė: mokomoji knyga. Vilnius. Technika, 203 p
15. Lydeka, Z., Drilingas, B. (2002). Firmos ekonomikos pagrindai. (2-asis leid.). Vilnius: Pačiolis. Ekonomika, 75, p. 20-31.
16. Mackevičius, J. (2007). Įmonių veiklos analizė. (2-asis leid.). Vilnius: TEV leidykla. p.510

17. Mackevičius, J., Poškaitė, D. (1998). Finansinė analizė. Vilnius: Katalikų pasaulis. p.63
18. Martinkus, B., Žilinskas, V.J. (2008). Ekonominiai pagrindai. (3-asis leid.). Kaunas: technologija. p.12-57
19. Mackevičius J., Poškaitės D., Villio L. (2011) Finansinė analizė, Vilnius p. 152-157
20. Mackevičius J., Valkauskas R.(2010) , Integruota įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų analizės metodika. *Verslas: Teorija ir praktika* Nr.11 p. 27-29
21. Nasdaq Baltic, Peržiūrėta 2015, kovo 23, adresu: prieiga internete: <http://www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=mainlist&lang=lt>
22. Qingbin, C. (2005). A dynamic model for profitability analysis of const ruction firms: towards complexity, learning and uncertainty. *A disertation submitted to the faculty of Purdue University*.
23. Pometko A. (2011). Aštuonios pelningumo strategijos . Peržiūrėta 2015, kovo 11, adresu: <http://www.verslas.in/astuonios-pelningumo-strategijos/2/>
24. Ruškytė-Jasinskienė I. (2014). Žemaitijos pienas lenkia konkurentus. *Verslo žinios* Peržiūrėta 2015, kovo 11, adresu: <http://vz.lt/article/2014/9/3/zemaitijos-pienas-lenkia-konkurentus#ixzz3awfwhUSz>
25. Slatkevičienė G., Vanagas P. (2001) Veiklos kompleksinio vertinimo sistema: sudarymo teorija ir metodai . Kaunas: Technologija. p. 18-24
26. Sirutavičienė K. (2014) Lietuvos pieno sektoriaus įmonių pelningumo rodiklių analizė. *Rofesinio bakalauro studijos: Mokslo taikomieji tyrimai* 2014 Šiauliai p. 49-53
27. Švabovič M. , Valkauskas R. (2012) Smulkiojo ir vidutinio verslo finansinių rodiklių svorio bendrojo vidaus produkto struktūroje pokyčių analizė. *Verslas: teorija ir praktika* Nr.13 p. 235 - 237
28. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras Peržiūrėta 2015, kovo 17, adresu: <https://www.vic.lt/?mid=348>
29. 11 VAS, Peržiūrėta 2015, kovo 13, adresu: www.aat.lt/get.php?f.666

PRIEDAI

1 Priedas

Pelno (nuostolio) ataskaita, tūkst. Lt

Eil. Nr.	Straipsniai	2011 m.	2012 m.	2013 m.
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	689.336	723.940	795.650
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	612.707	667.671	711.425
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76.629	56.269	84.225
IV.	PARDAVIMŲ IR RINKODAROS SĄNAUDOS	25.377	29.001	26.984
V.	BENDROSIOJOS IR ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS	28.675	12.491	24.982
VI.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	22.577	14.777	32.259
VII.	KITOS VEIKLOS PAJAMOS	21.957	12.428	55.593
VIII.	KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS	18.007	9.377	20.195
IX.	KITI VEIKLOS (NUOSTOLIAI)/PELNAS	130	82	361
X.	FINANSINĖS VEIKLA	1.509	1.062	722
XI.	VEIKLOS PELNAS	100.845	72.190	117.567
XII.	PELNAS PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	149.688	114.681	200.866
XIII.	PELNO MOKESTIS	5.264	2.528	2.334
XIV.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	144.424	112.153	198.532

Balansas (tūkst.Lt)

Eil. Nr.	Turtas	2011 m.	2012 m.	2013 m.
A.	ILGALAIKIS TURTAS	174.877	173.391	173.278
I.	Materialusis turtas	127.645	108.070	100.508
II.	Nematerialusis turtas	424	214	117
III.	Investicijos į dukterines	28.341	28.342	28.341
IV.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas	1094	1077	2612
V.	Pardavimui skirtas finansinis turtas	6690	0	0
VI.	Kitos gautinos sumos	0	1768	1928
VII.	Suteiktos paskolos	10683	33920	39772
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS	237.885	223.564	307.245
I.1	Atsargos	87.341	86.812	119.110
I.1.1	Žaliavos ir pakavimo gaminiai	82.589	80.909	111.258
I.1.2	Pagaminta produkcija	4.752	5.903	7.752
I.2	Išankstiniai apmokėjimai	1.348	4.854	0
II	Per vienerius metus gautinos sumos	90.466	94.428	139.058
II.1	Pirkėjų įsiskolinimas	50.436	34.487	31.204
II.2	Kitos gautinos sumos	40.030	59.941	107.854
III.	Kitas trumpalaikis turtas	0	0	0
IV.	Pinigai ir jų ekvivalentai	8.294	2.983	17.873
	TURTAS IŠ VISO	412.762	396.955	480.523
C.	NUOSAVAS KAPITALAS	257.264	268.077	328.810
I.	KAPITALAS	35.868	35.868	35.868
II.	Akcijų priedai	41.473	41.473	41.473
III.	Rezervai	40.287	40.287	40.287
IV.	Nuosavos akcijos	3.868	3.868	3.868
V.	Kiti rezervai	69.459	59.519	46.230
VI.	Nepaskirstytasis pelnas	74.045	94.798	168.820
D.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	12.976	11.999	12.852
I.	Finansinės skolos	0	1265	4056
II.	Atidėtas pelno mokesčio įsipareigojimai	10946	9192	6847
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	2030	1542	1949
E.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	142522	116879	138861
I.	Pelno mokesčio įsipareigojimas	5592	3758	1643
II.	Finansinės skolos	71707	55093	78131
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	2632	1756	795
IV.	Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	61.767	56.272	58.292
V.	Atidėjiniai	824	0	0
	ĮSIPAREIGOJIMAI IŠ VISO	155.498	128.878	151.713
	SAVININKŲ NUOSAVYBĖ IR ĮSIPAREIGOJIMAI IŠ VISO	412.762	396.955	480.523

Horizontali balanso analizė (tūkst. Lt)

					Pasikeitimai, 2011 m. su 2012m.(+/-),%		Pasikeitimai, 2012m. su 2013m. (+/-),%		Pasikeitimai, 2011m. su 2013m. (+/-),%	
Eil. Nr.	Turtas	2011 m.	2012 m.	2013 m.	LT	%	LT	%	LT	%
A.	ILGALAIKIS TURTAS	174.877	173.391	173.278	-1.486	-0,850	-113	-0,065	-1.599	-0,914
I.	Materialusis turtas	127.645	108.070	100.508	-19.575	-15,336	-7.562	-6,997	-27.137	-21,260
II.	Nematerialusis turtas	424	214	117	-210	-49,528	-97	-45,327	-307	-72,406
III.	Investicijos į dukterines	28.341	28.342	28.341	1	0,004	-1	-0,004	0	0,000
IV.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas	1094	1077	2612	-17	-1,554	1.535	142,526	1.518	138,757
V.	Pardavimui skirtas finansinis turtas	6690	0	0	-6.690	-100,00	0	0,000	-6.690	-100,00
VI.	Kitos gautinos sumos	0	1768	1928	1.768	0,000	160	9,050	1.928	
VII.	Suteiktos paskolos	10683	33920	39772	23.237	23,34	5.852	17,252	29.089	45,395
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS	237.885	223.564	307.245	-14.321	-6,020	83.681	37,430	69.360	29,157
I.1	Atsargos	87.341	86.812	119.110	-529	-0,606	32.298	37,205	31.769	36,374
I.1.1	Žaliavos ir pakavimo gaminiai	82.589	80.909	111.258	-1.680	-2,034	30.349	37,510	28.669	34,713
I.1.2	Pagaminta produkcija	4.752	5.903	7.752	1.151	24,221	1.849	31,323	3.000	63,131
I.2	Išankstiniai apmokėjimai	1.348	4.854	0	3.506	260,089	-4.854	100,000	-1.348	100,000
II	Per vienerius metus gautinos sumos	90.466	94.428	139.058	3.962	4,380	44.630	47,264	48.592	53,713
II.1	Pirkėjų išskolinimas	50.436	34.487	31.204	-15.949	-31,622	-3.283	-9,520	-19.232	-38,131
II.2	Kitos gautinos sumos	40.030	59.941	107.854	19.911	49,740	47.913	79,934	67.824	169,433
III.	Kitas trumpalaikis turtas	0	0	0	0	0,000	0	0,000	0	0,000
IV.	Pinigai ir jų ekvivalentai	8.294	2.983	17.873	-5.311	-64,034	14.890	499,162	9.579	115,493
	TURTAS IŠ VISO	412.762	396.955	480.523	-15.807	-3,830	83.568	21,052	67.761	16,416
C.	NUOSAVAS KAITALAS	257.264	268.077	328.810	10.813	4,203	60.733	22,655	71.546	27,810
I.	KAPITALAS	35.868	35.868	35.868	0	0,000	0	0,000	0	0,000
II.	Akcijų priedai	41.473	41.473	41.473	0	0,000	0	0,000	0	0,000
III.	Rezervai	40.287	40.287	40.287	0	0,000	0	0,000	0	0,000
IV.	Nuosavos akcijos	3.868	3.868	3.868	0	0,000	0	0,000	0	0,000
V.	Kiti rezervai	69.459	59.519	46.230	-9.940	-14,311	-13.289	-22,327	-23.229	-33,443
VI.	Nepaskirstytasis pelnas	74.045	94.798	168.820	20.753	28,028	74.022	78,084	94.775	127,996
D.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	12.976	11.999	12.852	-977	-7,529	853	7,109	-124	-0,956
I.	Finansinės skolos	0	1265	4056	1.265	0,000	2.791	220,632	4.056	
II.	Atidėtas pelno mokesčio įsipareigojimai	10946	9192	6847	-1.754	-16,024	-2.345	-25,511	-4.099	-37,447
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	2030	1542	1949	-488	-24,039	407	26,394	-81	-3,990

E.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	142522	116879	138861	-25.643	-17,992	21.982	18,807	-3.661	-2,569
I.	Pelno mokesčio įsipareigojimas	5592	3758	1643	-1.834	-32,797	-2.115	-56,280	-3.949	-70,619
II.	Finansinės skolos	71707	55093	78131	-16.614	-23,169	23.038	41,817	6.424	8,959
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	2632	1756	795	-876	-33,283	-961	-54,727	-1.837	-69,795
IV.	Prekybos ir kitos mokėtinės sumos	61.767	56.272	58.292	-5.495	-8,896	2.020	3,590	-3.475	-5,626
V.	Atidėjiniai	824	0	0	-824	- 100,000	0	0,000	-824	- 100,000
	ĮSIPAREIGOJIMAI IŠ VISO	155.498	128.878	151.713	-26.620	-17,119	22.835	17,718	-3.785	-2,434
	SAVININKŲ NUOSAVYBĖ IR ĮSIPAREIGOJIMAI IŠ VISO	412.762	396.955	480.523	-15.807	-3,830	83.568	21,052	67.761	16,416

Vertikali balanso analizė (tūkst. Lt)

		2011 m.			2012 m.			2013 m.		
Eil. Nr.	Turtas	LT	Dalinis proc.	Bendras proc.	LT	Dalinis proc.	Bendras proc.	LT	Dalinis proc.	Bendras proc.
A.	ILGALAIKIS TURTAS	174.877	100,000	42,368	173.391	100,000	43,680	173.278	100,000	36,060
I.	Materialusis turtas	127.645	72,991	30,925	108.070	62,327	27,225	100.508	58,004	20,916
II.	Nematerialusis turtas	424	0,242	0,103	214	0,123	0,054	117	0,068	0,024
III.	Investicijos į dukterines	28.341	16,206	6,866	28.342	16,346	7,140	28.341	16,356	5,898
IV.	Atidėtojo pelno mokesčio turtas	1094	0,626	0,265	1077	0,621	0,271	2612	1,507	0,544
V.	Pardavimui skirtas finansinis turtas	6690	3,826	1,621	0	0,000	0,000	0	0,000	0,000
VI.	Kitos gautinos sumos	0	0,000	0,000	1768	1,020	0,445	1928	1,113	0,401
VII	Suteiktos paskolos	10683	6,109	2,588	33920	19,563	8,545	39772	22,953	8,277
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS	237.885	100,000	57,632	223.564	100,000	56,320	307.245	100,000	63,940
I.1	Atsargos	87.341	36,716	21,160	86.812	38,831	21,869	119.110	38,767	24,788
I.1.1	Žaliavos ir pakavimo gaminiai	82.589	34,718	20,009	80.909	36,191	20,382	111.258	36,211	23,154
I.1.2	Pagaminta produkcija	4.752	1,998	1,151	5.903	2,640	1,487	7.752	2,523	1,613
I.2	Išankstiniai apmokėjimai	1.348	0,567	0,327	4.854	2,171	1,223	0	0,000	0,000
II	Per vienerius metus gautinos sumos	90.466	38,029	21,917	94.428	42,238	23,788	139.058	45,260	28,939
II.1	Pirkėjų įsiskolinimas	50.436	21,202	12,219	34.487	15,426	8,688	31.204	10,156	6,494
II.2	Kitos gautinos sumos	40.030	16,827	9,698	59.941	26,812	15,100	107.854	35,104	22,445
III.	Kitas trumpalaikis turtas	0	0,000	0,000	0	0,000	0,000	0	0,000	0,000
IV.	Pinigai ir jų ekvivalentai	8.294	3,487	2,009	2.983	1,334	0,751	17.873	5,817	3,719
	TURTAS IŠ VISO	412.762		100,000	396.955		100,000	480.523		100,000
C.	NUOSAVAS KAITALAS	257.264	100,000	62,327	268.077	100,000	67,533	328.810	100,000	68,428
I.	KAPITALAS	35.868	13,942	8,690	35.868	13,380	9,036	35.868	10,908	7,464
II.	Akcijų priedai	41.473	16,121	10,048	41.473	15,471	10,448	41.473	12,613	8,631
III.	Rezervai	40.287	15,660	9,760	40.287	15,028	10,149	40.287	12,252	8,384
IV.	Nuosavos akcijos	3.868	1,504	0,937	3.868	1,443	0,974	3.868	1,176	0,805

V.	Kiti rezervai	69.459	26,999	16,828	59.519	22,202	14,994	46.230	14,060	9,621
VI.	Nepaskirstytasis pelnas	74.045	28,782	17,939	94.798	35,362	23,881	168.820	51,343	35,133
D.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	12.976	100,000	3,144	11.999	9,310	3,023	12.852	8,471	2,675
I.	Finansinės skolos	0	0,000	0,000	1265	0,982	0,319	4056	2,673	0,844
II.	Atidėtasis pelno mokesčio įsipareigojimai	10946	84,356	2,652	9192	7,132	2,316	6847	4,513	1,425
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	2030	15,644	0,492	1542	1,196	0,388	1949	1,285	0,406
E.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	142522	91,655	34,529	116879	90,690	29,444	138861	91,529	28,898
I.	Pelno mokesčio įsipareigojimas	5592	3,596	1,355	3758	2,916	0,947	1643	1,083	0,342
II.	Finansinės skolos	71707	46,114	17,372	55093	42,748	13,879	78131	51,499	16,260
III.	Ateinančio laikotarpio pajamos	2632	1,693	0,638	1756	1,363	0,442	795	0,524	0,165
IV.	Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	61.767	39,722	14,964	56.272	43,663	14,176	58.292	38,423	12,131
V.	Atidėjiniai	824	0,530	0,200	0	0,000	0,000	0	0,000	0,000
	ĮSIPAREIGOJIMAI IŠ VISO	155.498	100,000	37,673	128.878	100,000	32,467	151.713	100,000	31,572
	SAVININKŲ NUOSAVYBĖ IR ĮSIPAREIGOJIMAI IŠ VISO	412.762		100,000	396.955		100,000	480.523		100,000

Horizontali pelno/ nuostolio analizė (tūkst. Lt)

Eil. Nr.	Straipsniai	2011 m.	2012 m.	2013 m.	Pasikeitimai, 2011 m. su 2012m. (+/-) , %		Pasikeitimai, 2012m. su 2013m. (+/-), %		Pasikeitimai, 2011m. su 2013m. (+/-), %	
					LT	%	LT	%	LT	%
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	689.336	723.940	795.650	34.604	5,020	71.710	9,906	106.314	15,423
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	612.707	667.671	711.425	54.964	8,971	43.754	6,553	98.718	16,112
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76.629	56.269	84.225	-20.360	-26,570	27.956	49,683	7.596	9,913
IV.	PARDAVIMŲ IR RINKODAROS SĄNAUDOS	25.377	29.001	26.984	3.624	14,281	-2.017	-6,955	1.607	6,333
V.	BENDROSIO IR ADMINISTRACIN ĖS SĄNAUDOS	28.675	12.491	24.982	-16.184	-56,439	12.491	100,000	-3.693	-12,879
VI.	TPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	22.577	14.777	32.259	-7.800	-34,548	17.482	118,305	9.682	42,884
VII.	KITOS VEIKLOS PAJAMOS	21.957	12.428	55.593	-9.529	-43,398	43.165	347,321	33.636	153,190
VIII.	KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS	18.007	9.377	20.195	-8.630	-47,926	10.818	115,367	2.188	12,151
IX.	KITI VEIKLOS (NUOSTOLIAI)/P ELNAS	130	82	361	-48	-36,923	279	340,244	231	177,692
X.	FINANSINĖS VEIKLA	1.509	1.062	722	-447	-29,622	-340	-32,015	-787	-52,154
XI.	VEIKLOS PELNAS	100.845	72.190	117.567	-28.655	-28,415	45.377	62,858	16.722	16,582
XII.	PELNAS PRIEŠ APMOKEŠTINIM Ą	149.688	114.681	200.866	-35.007	-23,387	86.185	75,152	51.178	34,190
XIII.	PELNO MOKESTIS	5.264	2.528	2.334	-2.736	-51,976	-194	-7,674	-2.930	-55,661
XIV.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	144.424	112.153	198.532	-32.271	-22,345	86.379	77,019	54.108	37,465

Vertikali pelno analizė (tūkst. Lt)

		2011 m.		2012 m.		2013 m.	
Eil. Nr.	Straipsniai	2011 m.	proc.	LT	proc.	LT	proc.
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	689.336	100,000	723.940	100,000	795.650	100,000
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	612.707	88,884	667.671	92,227	711.425	89,414
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76.629	11,116	56.269	7,773	84.225	10,586
IV.	PARDAVIMŲ IR RINKODAROS SĄNAUDOS	25.377	3,681	29.001	4,006	26.984	3,391
V.	BENDROSIO IR ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS	28.675	4,160	12.491	1,725	24.982	3,140
VI.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	22.577	3,275	14.777	2,041	32.259	4,054
VII.	KITOS VEIKLOS PAJAMOS	21.957	3,185	12.428	1,717	55.593	6,987
VIII.	KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS	18.007	2,612	9.377	1,295	20.195	2,538
IX.	KITI VEIKLOS (NUOSTOLIAI)/PELNAS	130	0,019	82	0,011	361	0,045
X.	FINANSINĖS VEIKLA	1.509	0,219	1.062	0,147	722	0,091
XI.	VEIKLOS PELNAS	100.845	14,629	72.190	9,972	117.567	14,776
XII	PELNAS PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	149.688	21,715	114.681	15,841	200.866	25,246
XIII	PELNO MOKESTIS	5.264	0,764	2.528	0,349	2.334	0,293
XIV	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	144.424	20,951	112.153	15,492	198.532	24,952

Pelningumo rodiklių rezultatai 2011– 2013 metais.

Rodikliai	Formulė	2011 m.	2012 m.	2013 m.	Procentinis skirtumas 2011-2012 m.	Procentinis skirtumas 2012-2013 m.
Bendrasis pardavimų pelningumas	Bendrasis pelnas/Pardavimo pajamos*100	11,12	7,77	10,59	-30,08 %	36,19%
Grynasis pardavimų pelningumas	Grynasis pelnas/Pardavimų pajamos*100	2,88	1,98	8,07	-31,42%	308,17%
Nuosavo kapitalo pelningumas	Grynasis pelnas/Nuosavas kapitalas*100	7,73	5,34	19,54	-30,89%	265,74%
Turto pelningumas	Grynasis pelnas/Visas turtas*100	4,82	3,61	13,37	-25,11%	270,59%

Mokumo koeficientas

Rodiklis	Formulė	2011	2012	2013
Bendrasis trumpalaikis mokumas	Trumpalaikis turtas/Trumpalaikiai įsipareigojimai	1,67	1,91	2,213
Greitasis trumpalaikis mokumas	(Trumpalaikis turtas- Atsargos)/Trumpalaikiai įsipareigojimai	1,06	1,17	1,355
Grynasis apyvartinis kapitalas, tūkst. Lt.	Trumpalaikis turtas- Trumpalaikiai įsipareigojimai	95293,0 0	106685,0 0	293359,0 0
Absoliutaus mokumo koeficientas	Pinigai ir ekvivalentai/trumpalaikiai įsipareigojimai	0,06	0,03	1,29
Bendrasis skolos rodiklis	Visi įsipareigojimai/Visas turtas	0,38	0,32	0,32
Skolos ir akcinio kapitalo koeficientas	Visi įsipareigojimai/Akcinis kapitalas	1,41	0,96	0,87

Apyvartumo rodikliai

Rodiklis	Formulė	2011	2012	2013
Viso turto apyvartumas, kartais	Pardavimai/Visas turtas	1,67	1,82	1,66
Ilgalaikio turto apyvartumas, kartais	Pardavimai/Ilgalaikis turtas	3,94	4,18	4,59
Nuosavo kapitalo apyvartumas	Pardavimai/nuosavas kapitalas	2,68	2,70	2,42
Trumpalaikio turto apyvartumas, kartais	Pardavimai/Vidutinė metinė trumpalaikio turto vertė	2,90	3,24	2,59
Atsargų apyvartumas, kartais	Pardavimai (parduotų prekių savikaina) / Vidutinės metinės atsargos	7,02	7,69	5,97
Atsargų apyvartumas, dienomis	Vidutinės metinės atsargos *365 d.) / Pardavimai (parduotų prekių savikaina)	52,03	47,46	61,11
Pirkėjų skolų apyvartumas, kartais	Pardavimai / Pirkėjų įsiskolinimas	13,67	20,99	25,50
Pirkėjų skolų apyvartumas, dienomis	(Debitorinis įsiskolinimas *365 d.) / Pardavimai	26,71	17,39	14,31
Įsiskolinimų tiekėjams apyvartumas, kartais	Pardavimai / tiekėjams įsiskolinimas	9,92	11,87	12,20
Įsiskolinimų tiekėjams apyvartumas, dienomis	Kreditorinis įsiskolinimas *365 d.) / Pardavimai	36,80	30,76	29,91
Kapitalo apytakos ciklas	Atsargų apyvartumas, dienomis + Debitorinių įsiskolinimų apyvartumas, dienomis – Kreditorinių įsiskolinimų apyvartumas, dienomis	41,94	34,08	45,52
Parduotų prekių ir paslaugų savikaina vienam pardavimų litui	Parduotų prekių savikaina/Pardavimai	0,89	0,92	0,89